

Syndikalismen

Nr 1 • Jan. • 1939

Pris 75 öre

Syndikalismen

SAC:s tidskrift

Pris pr nr 75 öre — 12 nr pr år

Redaktion:

Albert Jensen

Bengt Hedin

Federativs Förlag, Stockholm 1

Anmälan

Syndikalismen, SAC:s gamla tidskrift, framträder nu åter i en något moderniserad gestalt efter att ha legat nere sedan 1929. Det är redaktionens förhoppning, att den skall fylla det behov, som gjort sig gällande och föranlett återupptagandet.

Syndikalismen utkommer på nytt i en synnerligen allvarstung tid. Hur annorlunda är icke läget i dag för arbetarklassen än 1929! Den gången stod demokratin triumferande med undantag för Italien. Med nederlaget i Tyskland började fascismens frammarsch på allvar. De fascistiska staternas vålds- och angreppsanda tar sig uttryck i anfallskrig. Det spanska kriget bröt ut. Med de fyra stormakternas sammansvärjning i München passerades en ny epok, den för arbetarklassen avgörande.

Det är på grund av denna sammansvärjnings historiska betydelse vi ägna den så stort utrymme i detta nummer av vår tidskrift. Vi finna det nödvändigt att denna händelses betydelse ordentligt markeras.

De sedan 1929 gångna åren ha bringat nya problem på dagordningen och förändrat de gamla problemens aspekt. Syndikalismen har med spanska kriget

gjort sin största våldshistoriska insats. Händelserna i Spanien ha inte precis i allt låtit sig anpassas efter doktrinerna, men i allt väsentligt ha de givit belägg för den syndikalistiska uppfattningen, även om de också tvingat till taktiska modifikationer och ställt taktiska problem till debatt. De spanska erfarenheterna komma att berika den internationella arbetarrörelsen och påverka den framtida utvecklingen. Med Spanien har syndikalismen givits en stark position.

Det mest frapperande i dagens situation är kanske det förhållandet, att demokratin i så stor utsträckning ställts på avskrivning. Detta förhållande ger belägg för syndikalismens kritiska inställning till den politiska demokratin och ger belägg för dess oförmåga att skänka arbetarna socialismen. Som medel till social omdaning undanskjutes den politiska demokratin mer och mer och klassmotsättningarnas och klassstridernas intensifiering för oss för var dag som går närmare de stora historiskt avgörande striderna. Det är då det gäller, om det inom arbetarklassen finns tillräcklig heroism och tillräcklig klar-syn för att förvandla fascismens segerrika framträngande till nederlag och för att efter kapitalismens likvidering förverkliga den frihettliga socialismens ideal.

R e d a k t i o n e n.

CNT och den spanska revolutionen

Manuel Villar, Valencia

Den hållning, som CNT intagit under förloppet av den spanska konflikten har väckt en viss grad av överraskning bland kamraterna inom den syndikalistiska internationalen. Det har antagits att de spanska kamraterna före 19 juli 1936 inte själva tänkt sig en sådan utveckling av deras hållning. CNT förfäktade en linje av frihetliga taktiska metoder och detta med en trohet som inte visste av eftergifter och ej heller överträffades av andra sektioner inom IAA. Hur kom det sig då att en sådan oböjlig hållning kunde uppmjukas? Betyder det att dessa spanska kämpar avlägsnat sig från anarkismen? Skulle de ha blivit besjälade av andra principer än dem de under mer än ett halvt århundrade off-

rat blod och krafter för? Allt detta är frågor vi här skola taga upp till besvarande med vinnläggande om största noggranhet och klarhet.

En sådan rörelse som vår, vilken har sina rötter redan i det föregående århundradet och räknar tusen sinom tusen stridbara medlemmar inom alla delar av landet, medlemmar som aldrig skulle respektera några andra direktiv än dem de själva varit med om att gemensamt utforma, en rörelse vars livgivande styrka just ligger i principer som förneka varje form av ledarmyndighet, den kan inte förändras i en handvändning till en organisation med helt andra metoder och annan grundåskådning. CNT är alltjämt samma CNT, och främjandet av förutsättnin-

garna för en frihetlig utveckling med internationell tillämpning är i dag mer än någonsin i överensstämmelse med våra principer och våra förväntningar av det spanska proletariats seger över fascismen. Det faktum att CNT inom sig i yttersta omfattning vidmakthåller frihetens idéer har varit avgörande, när med spontan enighet valts en taktik som givit upphov till ovisshet här och var utomlands. Detta förtjänar således grundligt övertänkas av kamraterna i alla länder. Det är förutsättningen för ett sunt bedömande.

Det bör kunna förstås en gång för alla att den taktiska förändring som valts, inte på något sätt påverkar den slutliga uppgörelsen eller våra principer. Den är resultatet av en tvingande nödvändighet. Antingen må den spanska frihetliga rörelsen vid intagandet av denna hållning ha handlat framtynt: *genom att rädda sig själv och därmed rädda revolutionens förutsättningar* — något som får betraktas som ett uttryck för absolut och oförstörbar sammanhållning av de organismer som uppväckt och föra revolutionen fram till det yttersta avgörandet. Eller också har den handlat bakvänt, så att den frihetliga rörelsen vikit tillbaka på det fält som representerar dess inflytande på landets liv och förlorat de möjligheter den vunnit tack vare sina frihetliga principer. Antingen måste vi sätta in aktivitet och handlingskraft på alla områden eller välja självmordet och avstå åt andra att taga ledningen över proletariats massor under den revolutionära perioden om-

kring den 19 juli, därmed till ingen nytta förlösande de offer som hemburits av dem som föllo på barriaderna och i frihetens löpgravar. Detta skulle på samma gång ha inneburit avstående från frukterna som tillkommit oss efter ett halvsekel av propaganda, av strider och organisationsarbete.

Betänkligheter avseende taktik och grundsatser fingo inte vara till hinders då strid och insatser krävde snabbaste beslutsamhet. Härdad i strider, tvekade vår rörelse inte heller beträffande medel och vägar som dikterades av omständigheterna. Vi måste handla som situationen bjuder. Någon annan möjlighet finns inte.

Vi måste vara medvetna om, att vi inte ensam agerade i detta drama. Revolutioner anpassa sig inte efter metoder som utarbetats och kunna tillämpas under fredliga tider. I det ögonblick *ett samhälle faller i spillror* och ett komplex av alla revolutionära krafter — från de mest moderata till de mest ytterlighetsbetonade — ingriper i handlingen, i det ögonblicket bli också situationens krav avgörande. Revolutionärerna äro i en sådan period ej i stånd att stanna och minutiöst undersöka huruvida det som måste göras är anpassat till doktrinerna. De ryckas med av händelserna. Oförutsedda situationer uppstå och var och en av dessa kräver omedelbar lösning. I sådana ögonblick är det bättre med handlingskraft, som ledes av praktiskt förnuft och ligger idealet närmast än med exakt kännedom om teorier och klassiska aktionsregler.

Om någon förebråelse kunde göras mot CNT skulle det vara att den inte omedelbart insett att den måste arbeta politiskt, att den måste ta del i regeringen. Man lät två månader gå, från juli till september 1936, utan att komma till insikt att det inte fanns något annat val. Vi förblevo under denna tid trogna taktiken från tiden före revolutionen, och tanken att vi skulle ha större möjligheter att få inflytande över Spaniens öde genom att stanna på gatorna och arbetsplatserna. Under tiden grepo republikaner och marxister makten, förorsakande för en tid ett undanträngande av krafter som bättre tjänat såväl CNT som proletariats historiska uppgift i sin helhet.

Besluten på plenum i september 1936 som beredde vägen för CNT:s inträde i regeringen i november, skulle i juli ha fått väldiga resultat. Vi äro berättigade att tro, att Spanien skulle ha varit mera utpräglat revolutionärt om vi redan den 19 juli kunnat förutse vad som var bestämt att komma, och då varit beredda att i politiskt, ekonomiskt och socialt avseende praktiskt lösa alla de föreliggande problemen och göra oss gällande genom organisationsduglighet och initiativ. Men troheten mot anarkismens taktiska metoder från tiden före revolutionen avhöll oss från att handla med nödvändig skyndsamhet under de första ögonblicken. I förening med vår överväldigande dynamik, med våra väldiga massor och den mentala smidighet som i dag tillåter oss handla i överensstämmelse med verkligheten och ge en organisk och konstruktiv form åt två års erfarenheter, skulle vi

den 19 juli varit i stånd att föra Spanien mycket längre framåt.

Man skulle kunna säga, att CNT blev tvingad att delta i regeringen rentav för att hindra att revolutionen slog in på en väg som förde tillbaka till den borgerliga republiken, för att avvärja attacker mot arbetarnas och böndernas erövringar, för att undgå att kriget fördes efter trånga partiintressen och att armén förändrades till ett verktyg åt en enda riktning, för att utsluta faran av en diktatur och stoppa ansatser till totalitära tendenser i det ekonomiska och sociala livets alla former, för att kort och gott underlätta segern och utveckla de uppbyggande och frihetliga möjligheterna.

Om det funnits en annan utväg att uppnå samma resultat? Det är något vi skola undersöka inom ramen av det lilla utrymme denna artikel medgiver. Men först bör inte bortses från hur den 19 juli kom över oss, och vilka krafter det var som upptog kampen mot fascismen.

Först är att märka, att 19 juli påtvingades oss av våra traditionella reaktionära fiender. Det var inte fråga om en revolution, förberedd av anarkisterna. Det var, väl att märka, inte vi som grepo initiativet och det var inte vi som hade planlagt det hela.

Det var fascismen som tvingade oss ut på gatorna för att försvara oss själva. Detta var icke en revolution där proletariatet väljer tillfället och de mest fördelaktiga omständigheterna efter detaljerade förberedelser och sedan slår

sig fram med sina egna krafter för att undgå att dela segern med andra. Proletariatet besvarade den fascistiska attacken och därmed uppstod den revolutionära situation som alla kända.

Men å andra sidan stod CNT, trots den enorma omfattningen av dess massor och den makalösa dynamiken hos sina kämpar, icke ensam i kampen mot det militära upproret. Där fanns också UGT och hela skalan av antifascism från marxistpartierna ända ut till den borgerliga vänsterns republikaner, de sistnämnda representerande småborgarna med liberala tendenser. Naturligtvis var det proletariatet som hade att avgöra vilken form striden skulle få. Det var dess styrkor som bildade det fruktansvärda block vilket krossade militaristerna över halva Spanien. Alla dessa sektioner voro förpliktade att kämpa gemensamt och till slutet. Men låt se!

Hade CNT en tanke att kunna göra denna revolution till en anarkistisk revolution? Naturligtvis inte, såvida ej kampen också skulle tagits upp emot de nämnda sektionerna. Skulle CNT ha inlåtit sig i en sådan strid eller var det inte tvärtom dess högsta plikt i detta ögonblick att organisera milisen med föresats att besegra fascismen och jaga den ur Spanien? Det var detta CNT valde. Att göra något annat skulle ha varit självmord och ett bedrägeri mot dem som kämpade för samma sak. Kamp inbördes medan alla förenade krafter inte ens voro tillräckliga för att organisera andra etappen i kriget mot fascismen, som i samma ögonblick fått understöd av både Italien och Tyskland?

Och dessutom, skulle vi ha varit i stånd att besegra dessa vi hade emot oss? Måste inte fysisk utmattning i detta sammanhang ha blivit det mest sannolika och kunde väl en sådan utgång inte ha fört med sig förlösandet av alla frihetliga möjligheter både för nuet och framtiden?

Utsiktarna för en revolution, väl ej frihetlig till sin anda men i huvudsak proletärisk, hade mycket stora förutsättningar fast de för dess genomförande nödvändiga förberedelserna saknades. Det förenade proletariatet — d. v. s. CNT och UGT — skulle ha varit i den ställningen att det kunnat kräva att syndikaten togo ledningen i striden. Ingen skulle ha kunnat hindra denna samordning av arbetarna. Men arbetarorganisationerna gingo var för sig sin egen väg och därmed förstördes även möjligheterna att ge djupare mål och starkare underlag för revolutionen och möjligheten för syndikaten att taga ledningen.

Det och inget annat hade varit lösningen. De två fackliga rörelserna med deras numerärt jämlika styrkor, deras respektive områden för inflytande och i behov av varandra, kunde inte finna varandra och inte ge avkall på strävandena att dominera över varandra. Olyckligtvis voro förhållandena den 19 juli ännu icke sådana som önskligt varit.

Emellertid hade statens återuppbyggnad inletts. Och i de åtgärder som denna uppbyggnad betingade medverkade alla, och efter den delvisa oklarheten i juli övertog staten ledningen i kriget. Marxismen kom att bli dominerande.

CNT gjorde många ansträngningar att få till stånd ett nationellt försvarsråd som centralorgan för såväl krigföringen som återuppbyggnadsarbetet i landet. I detta försvarsråd avsåg man att få alla sektioner proportionellt representerade efter sin betydelse. Slutligen förelåg ett aktionsprogram utarbetat (milisorganisationen av 1936) i vilket stod angivet som försvarsrådets viktigare åligganden följande: enhetskommando, inrättandet av ett krigskommissariat, skapandet av en krigsmilis av obligatorisk karaktär, införandet av en enda folklig milisorganisation för övervakandet av ordningen bakom fronten, syndikatens övertagande av den socialiserade produktionen och varuutbytet, systematisk planering för industri och viktigare odlingsgrenar, kamp för åstadkommandet av fred på basis av en internationell arbetaraktion, Spaniens återuppbyggande på federalismens grundvalar, samt vidare en del punkter av mindre betydelse. I överensstämmelse med detta program skulle ministerierna förändras till departement inom det nationella försvarsrådet, en institution svarande mot omständigheterna.

Ett program som detta hade till syfte mål att förläna Spanien de nya organ det krävde och på samma gång tillfredsställa behoven som uppstått genom den nyfödda kollektivistiska produktionsformen och förnyelsen inom alla avsnitt av det politiska och sociala livet. Men det var inte tillräckligt att CNT stod för denna uppfattning. Övriga fraktioner, representerade i regeringen, förklarade sig för bibehållandet av status quo utan att ens studera våra förslag.

Själva sågo vi oss stående inför en Sverklighet som var oundkomlig. Och sådana fakta är det som göra historia. Enär kriget här utgjorde den verklighet som överskuggade allting och även alla dogmer, kunde CNT inte tveka att avskära den gordiska knuten. Antingen inom eller utanför regeringen. Antingen skulle man fortsätta i enlighet med de normer som i många år ansetts ofelbara men inte kunde lösa de uppkomna revolutionära problemen, men väl utlämnade utnyttjandet av den gemensamma segern i marxisternas händer och lät CNT svara för uppoffringarna; eller också lämna samma normer åt sidan och övergå till en taktisk linje som de utomordentligt svåra omständigheterna anvisade. Den sistnämnda lösningen valdes med klok försiktighet. Motsatsen skulle nämligen ha lett till CNT:s isolering från att ha varit revolutionens stormgarde. Staten fortsatte att lågstifta och organisera i enlighet med de principer som hyllades av män vilka utövade ledningen utan att fråga efter vårt medgivande eller räkna med våra åsikter.

På det militära området hade inbördeskriget förvandlats till ett invasionskrig. Och då man inte kunde hålla de fulländat utrustade och disciplinerade fascistarméerna stängna med den av partier och organisationer beroende milisen, så var den enda möjlighet till motstånd och seger att skapa en folkarmé under ett enda överkommando.

Vi blevo inte tillfrågade vid valet av medlen; vi hade blott att gå med på den enda väg som innebar möjlighet att gagna oss. Mot en armé måste ställas en

annan, nu starkare och bättre utrustad. Härvid måste troheten mot våra antimilitaristiska principer bereda oss bekymmer. Också sabotage från staten orsakade oss svårigheter. Och staten var ointresserad för att bevara åt CNT ett inflytande som svarade mot dess numerära styrka och rätt att göra sig gällande inom de militära institutionerna. Härtill kom att talrika kamrater visade motvilja mot att åtaga sig befälsposter. Men dessa poster behövde ingalunda förbli obesatta! Kommunisterna började med iver en ohejdad jakt efter monopolisering. De lade beslag på alla officiella poster de kunde komma över och detta med blicken klar för vad det framtida Spanien kunde erbjudas.

Skulle vi trots allt detta ha förblivit nedgrävda i våra grundsatser? Om CNT frivilligt lät den revolutionära aktionskraften glida ur sina händer måste revolutionen själv bli lidande genom denna sammankrympning av vårt inflytande. Målet var revolutionen och CNT betraktade sig själv som en till densamma starkast medverkande faktor. Därför framstod det för oss som mera revolutionärt att fatta beslut att hävda vår betydelse som ett centrum för politiskt, ekonomiskt och militärt inflytande. Vi kunna vara tillfredsställda med det faktum, att vad CNT själv påyrkat, nämligen organiserandet av en folkarmé, har vidtagits såsom det svarar emot vårt mål — att utgöra en armé åt det antifascistiska Spanien och inte ett verktyg i händerna på en politisk fraktions ledare.

Och den revolutionära segern beror

av segern vid fronterna. Det är förutsättningen för den verkliga triumfen, samt att triumfera till varje pris och med hjälp av alla utvägar vi ha till förfogande. För uppnåendet av detta höga resultat på vilket allting annat beror, var och är enda vägen att på gatorna och arbetsplatserna, i striden och i landets ledning uppnå enighet mellan alla antifascistiska krafter, att forma ett segerns block. Svagheterna, misstagen, den dåliga kontakten och proselytmakeriet, som kommer till synes, äro anstiftade av de icke frihetliga sektionerna. Vad oss beträffar äro vi fria från allt ansvar i det sammanhanget. Historien, som kommer att döma oss, skall veta att värdera vår oegennyttighet och den tapperhet vi presterat i detta krig. Vi arbeta för segern och inte för nederlaget.

Sedan den 19 juli har proletarietet uppnått en ny ekonomisk basis. Kollektiviseringen har fått övertag över kapitalismen. Men dessa faktiska erövringar måste också legaliseras. Medan från de djupa lagren och vitala skikten uppstå nya institutioner, är likväl den gamla kapitalistiska lagstiftningen i kraft även på områden där den kan främja återgång till vad som varit. För att omgärda sina intressen måste det spanska proletarietet göra sig gällande i staten. Endast genom att fullfölja revolutionen kan övervinnas en dualism som består i den konstitutionella makten och folkets erövringar. Det betyder inte att proletarietet blir anhängare av statsidéen, utan att ingen utanför dess klassorganisation får för egen räkning kräva ledningen av det ekonomiska livet.

CNT har ingen önskan att stå främmande för verkligheten. Utan att ge avkall på sina mål och strävanden har den valt en taktik som svarar mot stundens krav. Den är i stånd till detta genom vissheten om de hemliga krafter den rymmer inom sig. Mer än två år efter 19 juli kunna vi bevisa att CNT har bibehållit och stärkt sina väldiga krafter. Dessa krafter äro i sig själva en garanti för revolutionen som ägt rum. Vid varje försök att återgå till kapitalismen måste man besinna detta. Men alla ansatser till utveckling i nya former skola påräkna större bistånd från CNT. Försöken till provokation från meningsmotståndare i syfte att undantränga allt det som CNT representerar i styrka och anda, ha misslyckats utmed hela linjen.

Det har slutat med konstaterandet att CNT är ett med Spanien, med kriget och revolutionen och att det kommer att bli omöjligt att förrinta en rörelse vars liv är ett med landets.

I dag är CNT starkare än någonsin och den yttersta förhoppningen för det antiauktoritära proletariatet i alla länder. Vad CNT skapat är förverkligandet

Nonintervention.

för första gången av en del av våra ideal. Syndikaten, herrar över ekonomin och kontrollerande sig själva utan något politiskt förmyndarskap eller statlig inblandning, ha börjat fullgöra sina historiska uppgifter. Men vi skola tala om dessa uttryck för den spanska revolutionen i en annan artikel.

Valencia, 1938.

"Facklig demokrati"

Albert Jensen

Tidskriften Fackföreningsrörelsen har begått en artikel om "Facklig demokrati", som kommit att bli utgångspunkt för en debatt inom den reformistiska fackföreningsrörelsen. Artikeln söker att logiskt argumentera för en fortsatt utveckling av fackföreningsrörelsen fram till en centralism, där bestämmanderätten i allt högre grad fränhändes medlemmen och lägges över på den ledande kadern. Sett i belysning av det förgångna är det mål, som i denna artikel eftersträvas, endast ett konsekvent fortsättande på den en gång inslagna vägen. Icke desto mindre har artikeln framkallat en livlig diskussion inom fackföreningarna och en livlig kritik har rests mot en ökad centralism. Det har icke sparats på jämförelser mellan den tyska nazismens arbetsfront och den ordning LO:s tidskrift vill skapa.

Tankegången i artikeln är ungefär följande: Liberalismen proklamerade på sin tid den personliga friheten. När arbetarna bildade inresseorganisationer begränsade de denna personliga frihet, men ökade därmed frihetens "voly", spreda friheten till befolkningslager, som inom den personliga frihetens hägn om möjligt blivit ännu mera ofria. Den lokala förankringen av den första tidens fackliga strider blev grundläggande för arbetarnas uppfattning om den fackliga demokratin. Friheten uppfattades individualistiskt och demokrati fattades som lokal självbestämmanderätt. Detta var den "primitiva demokratin". Snart uppstod en serie regler för demokratin inom fackorganisationerna, d. v. s. demokratin "organiserades".

Kollektivavtalets krav på likställighet blev ett krav på demokrati. Om den fackliga demokratin ursprungligen var individualistisk blev den genom den fackliga praktiken kollektivistisk.

Med rörelsens växande omfattning kom med nödvändighet ett representationssystem med representantförsamlingar, kongresser och styrelser med kompetens att besluta i gemensamma angelägenheter. Den "primitiva demokratin" höll sig kvar med hjälp av "bundna mandat" vilka representera en "primitiv decentralistisk och individualistisk demokrati". Ett annat utslag av denna "primitivism" är referendum, d. v. s. den direkta medlemsomröstningens metod.

Denna primitivt individualistiska demokrati har korrigerats genom en framväxande centralism. I stället för den enkla majoriteten vid omröstningar har kommit kvalificerad, men framförallt har den ersatts med representationssystem i de större lokalorganisationernas arbetsformer och med förbundsledningarnas ökade inflytande på avtalsrörelserna.

Då handlingsmetoden tränges undan av förhandlingsmetoden ökades kompetenskravet på dem som lokalt företrädde organisationen. Rätten till arbetsnedläggelse har reglerats genom stadgebestämmelser. Bestämmanderätten lades över på förbundsledningen varmed den centrala ledningens betydelse växte och "rörelsen tog ett betydande steg bort från den direkta fram emot den organiserade demokratin, d. v. s. arbetsfördelningens demokrati". Detta gav åter impuls till "ytterligare funktionell centralism". Övergång från lokala till riksavtal gjorde att kampen icke längre blev gerillakrig, den utvecklades till fältslag under ledning av "generalstab".

Marknadsförhållandena bli nu allt mera utvecklade, kräva överblick. Rörelsens makt har ökat enormt. Dess anseende, pondus och auktoritet kräver hänsyn såväl till den inre sammanhållningen som den yttre slagkraften. De väldiga mänskliga och ekonomiska resurser som sätts på spel kräva allt noggrannare överblickande. Utvecklingen har skapat nya betingelser. Detta tar sig uttryck i framväxandet av "en helhetsdemokrati, d. v. s. en demokrati som gäller hela rörelsen". Det behövs ytterligare inskränkningar i den enskilde medlem-

mens och gruppens rätt att handla som delar av en organisation. Behovet av "specialisering" ökas. Det fackliga arbetet kräver "experter" som bära prägla beslut och handling. Det kräves "snabbare beslut" och organisationsapparaten behöver anpassas därtill. Hårtill behövs en "utbyggnad av ansvarsfördelningen". Det behövs "koncentration av handlingsrätten och beslutanderätten" som sätter rörelsen i stånd att "tveklöst kunna utnyttja hela sin slagkraft" i fältslag som ledas av generalstab.

Sådan är den framställning av den fackliga demokratins utveckling från "primitiv" och "individualistisk" till "organiserad" och "kollektivistisk". Till den "primitiva" demokratin hör enligt denna uppfattning bundna mandat i representantförsamlingar och referendum eller allmän omröstning. Denna form undantränges genom växande centralism där de allmänna omröstningarna fränkännas beslutanderätt, vilken överföres på representantförsamlingar. Det är på denna väg man skall fortsätta. Specialister och "experter" måste få avgörande inflytande. Det kräves ytterligare "koncentration av handlingsrätten och beslutanderätten" och "utbyggnad av ansvarsfördelningen" för uppnåendet av större kampduglighet.

Den anda som slår emot en i detta resonemang är *herraväldets anda*. Medlemmarna skola ha rätt att välja representanter, som skola ha myndighet att bestämma. Arbetarna själva fränkännas den direkta beslutanderätten över arbetsbetingelserna. Arbetarna påstås icke ha tillräckliga förutsättningar för att direkt vara medavgörande när det gäller priset på sin arbetskraft etc. Medlemmarna ha rätt att välja förmyndare, men göras själva omyndiga. Välja förmyndare få de, men de få icke direkt döma förmyndarnas handlingar. De kunna endast bedömas av andra valda representanter. Mellan medlemmarna och "experterna" reses alltid en barriär som skyddar auktoriteten. Och det auktoritära systemet leder alltid till ökad ofrihet. Det var detta system som förberedde Hitler i Tyskland och som överallt är fiende till friheten. Det är i denna anda den tyska arbetsfronten och den italienska korporativismen byggt upp arbetets slaveri.

Man säger att medlemmarnas beslutanderätt genom referendum är primitiv och individualistisk demokrati. Varför denna *kollektiva* form för avgörande skulle vara individualistisk motiveras icke. Man bara påstår.

Vad menar man med demokrati?

Ordet demokrati är en sammansättning av två ord: demos (folk) och krati (välde). Det översattes direkt till *folkvälde* och innebär *folkets suveränitet* eller *folkets självbestämmanderätt* eller *folkflertalets bestämmanderätt*. Folket är en kollektivitet sammansatt av individer. Demokratin kan formas decentralistiskt (federalistiskt) och centralistiskt. Det är uppenbart att varje steg i centralistisk riktning innebär ett beskärande av individernas *direkta* inflytande till bestämmanderättens överflyttande på valda representanter. Centralismen leder till beskärandet av folkets *direkta* deltagande i besluten, som fallet nu är inom de reformistiska fackorganisationerna, där man strävar efter att eliminera medlemmarna som *direkt beslutande* i avtalsfrågor. Federalismen eftersträvar att i görligaste mån lämna avgörandet av alla viktigare frågor till folkets resp. medlemmarnas *direkta avgörande*. Denna riktning inom arbetarrörelsen representeras i Sverge av SAC. Det är också uppenbart, att ju mera det direkta avgörandet beskäres, desto mera beskäres folkets (medlemmarnas) suveränitet, d. v. s. självbestämmanderätt. Att bevara självbestämmanderätten i största möjliga utsträckning måste därför vara i överensstämmelse med demokratiens princip. Att onödigt beskära denna självbestämmanderätt strider mot demokratiens och frihetens princip.

Den extrema formen av frihet består i individens absoluta bestämmande över sina egna handlingar. Den andra extremen är den enskilda individens absoluta underkastelse under en annans bestämmande, antingen denne andre är en individ, en diktator, en despot, eller den är en kollektivitet. Mellan dessa tvenne extremer står kampen om frihet och herravälde.

Den första extremen, det absoluta egna bestämmandet, är endast en *teoretisk* verklighet. Den är en abstraktion. Den är icke möjlig i ett samhälle. Varje social samlevnad kräver hänsyn som innebär en begränsning av den

"absoluta friheten". Den ena människans frihet kan icke vara större än den andra människans utan att inkräkta på denna andra människas lika stora frihet. I den medvetna och respekterade jämlikheten ligger därför den sociala människans frihet. Jämlikheten är också ett av socialismens konstitutiva element. Varmed naturligtvis icke menas, att människorna skola vara schabloner, eller att den ena människan inte kan vara större än den andra.

Det sociala livet kan icke organiseras utan representanter och representationsförsamlingar. En demokratisk representation är *befullmäktigad*, men icke *fullmäktig*. Tar en representation steget från att vara befullmäktigad av väljarna till att vara fullmäktig i sig själv, så tar den steget från frihet till despoti. Men avståndet från befullmäktigad till fullmäktig kan tas i många små fjät, och vart och ett fjät för längre och längre fram mot despoti och ofrihet. I varje befullmäktigad representation finns element som sträva efter fullmäktighet, efter herravälde. Demokratien befinner sig överallt på vandring från befullmäktigande till fullmäktighet. Inom statsväsendet är detta påfallande. Man säger, att de som befullmäktiga äro för enfaldiga, för okunniga, veta icke vad som är bäst för dem själva, därför måste de *styras*, d. v. s. behärras. Statsnyttan kräver det också. Och så tar man fjät för fjät till representanternas eller till statens fullmäktighet, vilket är demokratins antipod. Och frihetens grav.

Det är samma process man nu konfronteras med inom den reformistiska fackföreningsrörelsen. Man eftersträvar att göra sig fri från medlemmarnas *direkta* bestämmanderätt genom referendum. Detta är det första avsteget från demokrati och frihet till despoti och slaveri.

Fackföreningsrörelsens redaktör påstår, att "representationssystemet, uttryckt i kongresserna, är den fackliga demokratins grundval och centrala uttrycksmedel. *Det är denna funktionsform som gör rörelsen demokratisk.*" Man kan säga, att kongresserna är ett demokratiskt arbetsinstrument, men ingalunda demokratien själv. Ju större makt man utrustar kongresserna med, desto längre kommer man bort från demokratins anda och mening. Över

kongressen står som demokratins högre uttrycksform *referendum*. Nu går man till attack mot detta referendum. I första stadiet skall det visserligen icke avskaffas, men det skall degraderas och endast tillerkännas rådgivande och icke beslutande myndighet. När man en gång väl kommit dit är det icke långt till dess avskaffande. Här börjar man detronisera demokratien för en auktoritär myndighetsprincip.

Att kalla referendum för individualistisk demokrati är absurt. Ett referendum är inget medel för hävdandet av individen mot massan. Referendum är mera ett uttryck för kollektivitet än kongressen. Det är ett mera demokratiskt arbetsredskap för fastställandet av kollektivitetens vilja. Karakteriseringen *individualistisk* är en ren konstruktion i strid mot sanningen. Referendum ger den största möjligheten att fastställa flertalets vilja. På kongressen är antalet beslutande individer starkt begränsat. Ur den synpunkten vore det mera skäl att kalla kongressen för individualistisk demokrati.

Idealet för den "demokrati" som föresvävar Fackföreningsrörelsen är delvis lånat från militarismen. Kampen "utvecklade sig till fältslag, som krävde en generalstab". Kraftmätningarna "forma sig... till fältslag, och fältslag ledas av generalstaber".

Osökt har författaren framställt som förebildlig en maktapparat, där den individuella friheten är totalt uttraderad, där personligheten förvandlats till ett nummer, där demokratien är obefintlig, där ordern ovanifrån kräver den absoluta underkastelsen underifrån, där det över huvud taget icke lämnas plats för andra tankar än dem generalstaben tänker, där man således kommit tillbaka till knektandans absoluta slavsinn.

Skall detta förnekande av den personliga friheten bli slutpunkten för den rörelse, som startades för den personliga frihetens erövring?

Om det ändå varit så, att man eftersträvat organisationens militarisering med åtföljande kadaverdisciplin för att kunna uppnå en effektivisering av striden, så skulle åtminstone detta syfte gjort denna antidemokratiska strävan en aning försonligare. Men var och en, som aldrig

så litet följt fackföreningsrörelsens utveckling under växande centralism vet, att just det rakt motsatta syftet ligger bakom. Den reformistiska fackföreningsledningen har aldrig sökt tillvälla sig ökad myndighet och makt för att med hjälp av denna driva medlemsmassorna till kamp. Den har däremot sökt tillvälla sig ökad makt för att avhålla och förhindra medlemsmassorna att gå till strid. När ledningen, sedan medlemmarna avslagit ett förslag till uppgörelse, tillvällat sig myndighet över medlemmarna, så har det icke varit för att driva dem till kamp, utan för att förhindra en arbetsnedläggelse. Och när man ytterligare vill centralisera bestämmanderätten, så är det ingenting annat än detta man åsyftar. Icke strid utan det stridslösa tillståndet är det som eftertraktas.

Därför är denna militaristiska argumentering med lydande soldater och ordergivande generalstab mycket karakteristisk för andan och meningen i strävandet till ökad centralism. Den har många föregångsmän. Två av dem heta Hitler och Mussolini.

Emot ett beslutande referendum invänder man, att det lämnar för stor plats för oansvarigheten. Överlåtandet av beslutanderätten till en representantförsamling (den kan vara en för avtalsuppgörelsen särskilt vald kommitté) tryggar ansvarigheten. Vid ett referendum finns det ingen att ställa till ansvar. Vid avgörande genom en representation finns det alltid representanter som kunna ställas till ansvar. Liknande argument finner man flitigt använda hos fascisterna, vilka mycket älska att tala om den "oansvariga massan". Logiskt tillämpat ut till de yttersta konsekvenserna leder detta argument till avskrivandet av folkväldet, flertalsväldet, demokratin.

Referendum är obestridligen den arbetsform som ger den största möjlighet för flertalsviljan att komma till uttryck. Den ger kollektiviteten bästa möjlighet att direkt säga sin mening. Om folket är en suverän kollektivitet, så har det kollektiva folket icke redovisningsskyldighet till någon högre kollektivitet eftersom det är suveränt. Sammaledes med organisationen som kollektivitet. Då det är kollektiviteten som slutar faller ansvaret för beslutet direkt på kollektiviteten. Den är självansvarig, vilket

ingalunda vill säga att den är ansvarslös. Det är riktigt, att en beslutande representation också bär ansvar. Men ansvaret kan kännas så tungt för en representation, att den av rädsla för ansvaret inte vågar fatta något som helst beslut som kräver offer. Detta leder till inaktivitet istället för ökad aktivitet. Och man föreger ju dock, att det är ökad kampkraft, som avses. När ansvaret fördelas på kollektiviteten kan det bli kampbefrämjande. När det lastas på en liten representation tynger det till jorden och hindrar kampen. Och utan kamp kommer arbetarklassen ingen vart. Systemet leder till undergång.

Det finns historiska exempel. Den tyska fackföreningsrörelsen hade före sin undergång blivit ytterligt centralistiskt inriktad. Avtalsförhandlingar avgjordes icke av medlemmarna. De avgjordes av representanter och underordnades för övrigt de politiska intressena. Centralismen hade gjort organisationen till en förhandlingsinstitution. Den hade icke längre någon karaktär av kamporganisation. Ledningens ansvar förbjöd varje resning på arbetsplatsen.

När rikskansler Schleicher, före Hitlers övertagande av makten, vände sig till de fackliga ledarna och manade dem att proklamera generalstrejk för att hindra nazismens fortsatta segerlopp, avböjde ledningen tillgripandet av en sådan åtgärd. Man stod inför ett historiskt avgörande. Det måste ha varit uppenbart för var och en, att Hitlers seger måste medföra krossandet av hela arbetarrörelsen. Man stod inför ett vara eller icke vara. Handlade man icke, så var utgången given. Handlingen gav den enda chans som fanns. Tyngda av ansvaret inför ett ödesavgörande beslut nekade ledningen att utnyttja den enda utväg som fanns. Den vågade icke ta ansvaret. Och så segrade Hitler. Föga bätar det, att det fanns en beslutande myndighet med ansvar. Något försök att utrona medlemsmassornas vilja gjordes naturligtvis heller icke, eftersom detta var en åtgärd som låg utanför traditionell praxis.

Centraliserad beslutanderätt kommer alltid att föra till inaktivitet, till förkrympning och förtvinande av all kampverksamhet.

Münchenkomplotten och dess mening

Karl Bondeson

Det historiska mötet i München mellan Europas tvenne fascistiska storstater Tyskland—Italien och de tvenne imperialistiska "demokratierna" England—Frankrike markerar en ny epok i Europas historia. De nationalkapitalistiska motsättningarna mellan de båda "axlarna" inneslöto alla de element som "normalt" framkallar krig. Också denna gång fanns möjligheten till krig, men antagligen för första gången i historien avstodo tvenne statsregeringar, England—Frankrike, från att bevaka

I det tyska exemplet se vi centralismens följder. När ledningen icke tog initiativ, så kunde heller intet initiativ gärna komma från massorna, eftersom centralismen fostrar massorna till inaktivitet och lägger initiativet i händerna på ledarna. Medlemmarna vänta på order ovanifrån, och när denna order uteblir, så uteblir striden, så återstår slutligen endast vandrigen till döden.

Förmyndarskap, avsaknaden av initiativ underifrån, ansvarets överflyttande på ledarna verkar dödande. Den federalistiska decentralismen, som man kallar den "primitiva demokratin", visar i Spanien sin överlägsenhet, sin kampkraft, sin vilja till liv, sin kraft till heroisk strid för ideal. Denna "primitiva demokrati" väntade icke, som i det centralistiska Tyskland, initiativ från ovan. Initiativet till kamp mot den anstormande fascismen kom underifrån. Massorna ryckte ut på gatan och togo

sina nationalkapitalistiska intressen och ingingo allians med sina vedersakare för att gemensamt övervinna den fara för social revolution den moderna arbetarrörelsen innesluter och för att gemensamt säkerställa den kapitalistiska regimen i Europa.

Münchenöverenskommelsen bejublades som fredsbringaren. Den bejublades till och med av arbetarna i Europa. Men det verkliga förhållandet var, att den var *en komplott för effektivisering av kapitalismens krig mot arbetarklassen.*

Både i Frankrike och England sympatiserade storbourgeoisien och finansen med Hitlers och Mussolinis diktaturer, vilka de betraktade som den kapitalistiska samhällsordningens yttersta förskansningar. För att vinna ett krig skulle England och Frankrike nödsakats att söka hjälp hos Ryssland, och att befrämja den ryska "kommunismens" maktställning var det sista storkapitalismen ville vara med om. Hellre då en seger för de fascistiska diktaturerna även om de egna, nationella intressena måste offras. De fascistiska diktaturerna såväl som de imperialistiska demokratierna ha det gemensamt, att de ha *kapitalismen som ekonomisk grundval för samhället. Därav följer logiskt, att de båda äro socialismens fiender.*

upp den väpnade kampen. De ryckte in på arbetsplatserna och övertogo fabriker och företagen. De mobiliserade sig själva till miliskolonner för militärt organiserande av striden. Intet lands arbetarklass har åstadkommit vad den spanska arbetarklassen har gjort med sin "individualistiska" och "primitiva" demokrati, d. v. s. sin federalism. Den spanska arbetarklassen har kunnat utföra stordåd därför att den var federalistiskt fostrad. Och om den i dag icke ännu genomfört striden till ett lyckosamt slut, så är det därför att arbetarrörelsen i andra länder är centralistisk och ledarna äro tyngda av ett ansvar som förlamar all handlingskraft.

Den demokratiska centralismen leder till undergång. Den federalistiska demokratin är den enda formen för en arbetarklass som vill kämpa sig fram till seger över kapitalismen.

Det de ha gemensamt är för de maktägande av större betydelse än de nationella intresseomfattningar som skilja dem. Den engelska och franska finans och kapitalismen allierade sig genom den officiella regeringspolitiken med de fascistiska diktaturerna emot sina egna länders arbetarklass. *Här springer klasskampen fram som den avgörande faktorn.* Denna inställning, som först kom till synes i den engelska regeringens politik, drev till sist även den franska regeringen att förena sitt öde med den brittiska imperialismen.

Münchenkomplotten är således att betrakta som en den internationella kapitalismens komplot mot den internationella arbetarrörelsen och socialismen. Dess väsentligaste resultat är en oerhörd maktökning för fascismen internationellt, men framförallt för Tysklands hegemoni i Europa. Och en maktökning för fascismen innebär en försvagad ställning för arbetarrörelsen och friheten, som måste kompenseras med en ökad klasskamp om friheten skall kunna bevaras i de s. k. demokratiska staterna. Det är därför Münchenkomplotten och Tjeckoslovakiens fall påkallar arbetarnas uppmärksamhet.

Tjeckoslovakien skapas.

Landet är ett ur det forna Österrike—Ungern 1918 utbrutet område. Efter världskrigets utbrott började Thomas Masaryk agitera för en fri tjeckisk stat. I London bildades 1915 under Masaryks ledning en nationalkommitté för ändamålet. En provisorisk regering bildades i Paris 1918, som erkändes av ententemakterna. Den 28 okt. 1918 proklamerades i Prag en oberoende tjeckoslovakisk stat, till vilken slovakerna anslöto sig. Den nya statens omfång bestämdes genom frederna i Versailles, S:t Germain och Trianon 1918—1920. Ett försök av sudettysk befolkning att den gången bilda eget "land" förhindrades av tjeckoslovakiska soldater. Det med Polen omstridda området Teschen tilldelades det nya riket. Karpatorutenien besattes 1919 av tjeckiska trupper. Riket blev ett lapptäcke med olika folk-element: tjecker och slovakar 9,688,000, tyskar 3,231,000, ungrare 691,000, rutener 549,000, judar 186,000 och polacker 81,000.

Tjeckoslovakien blev emellertid från början en hörnsten i segerstaternas maktapparat för versaillesfredens vidmakthållande, för utbygget av fransk hegemoni över den europeiska kontinenten, för vilket ändamål Tyskland skulle inringas. Tjeckoslovakien blev under franskt inflytande en av Europas mest militariserade stater. Det låg som ett väldigt utomordentligt starkt bestyckat fästningsområde i vägen för Tysklands expansionsdrift österut till Svarta havet och främre Asien. Redan Bismarck präglade satsen: "Den som har Böhmen, behärskar Europa". Och Böhmen var nu kärnan i den tjeckoslovakiska staten, militärt allierat med Frankrike och Ryssland, med det senare sedan 1935. Tjeckoslovakien stödde sig också på lilla ententen (utom Tjeckoslovakien omfattande Rumänien och Jugoslavien) som stod under franskt inflytande och ingick i det franska allianssystemet.

Tyskland tar till offensiven.

Sedan Hitler 1933 kom till makten inriktades Tysklands strävanden på att likvidera versaillesfreden och frigöra landet från segerstaternas förmynderskap och inringning. Den första åtgärden var att med ignorandet av fredsbetingelserna på nytt göra Tyskland till en militärmakt på basis av vilken landet åter kunde icke bara hävda sig utan bygga upp ett nytt världsvälde, först genom absorberandet av alla tyska element utanför Tyskland. När den

Du är ett hot mot Europas fred!

spanska militärjuntan den 19 juli 1936 försökte genom en kupp krossa spanska republiken, ställde Tyskland i samverkan med Italien vapen, ammunition och tekniker till de spanska generalernas disposition i akt och mening att skapa en för Tyskland fördelaktigare strategisk ställning emot Frankrike och England.

I mars 1938 förverkligade Hitler den länge närda planen att ansluta Österrike till Tyskland. Proklamation därom utfärdades den 12 mars och ockupationen började omedelbart. Österrikes rikskansler Schuschnigg hade då tvingats att avgå den 11 mars.

Det stod klart, att Tysklands nästa offer skulle bli Tjeckoslovakien. Sudettyska partiet i Tjeckoslovakien, som var nazistiskt, krävde autonomi men inom ramen av den tjeckiska staten. Längre hade man icke tänkt att gå. Men ett nazistiskt Sudettyskland kunde också brukas som en murbräcka till den tjeckiska statens slutliga pulvrisering. Fram på sommaren hade situationen tillspetsat sig så, att Chamberlain i England sände lord Runciman som "privat" medlare till Prag. Lord Runciman förordade "ömsesidiga eftergifter" — av Prag. Chamberlain i London och Hitler i Berlin gingo gemensamt in för "minoriteternas självbestämmanderätt" — väl att märka varken i Tyskland eller England utan i Tjeckoslovakien.

Tjeckoslovakien säljes.

Prag gjorde eftergifter. Dock inom ramen av en demokratisk konstitution. Enligt Manchester Guardians Genèvekorrespondent (i La Semaine 18 sept.) voro sudettyskarna beredda att acceptera regeringens förslag, när det engelska ombudet, sir Basil Newton, lämnade Prag meddelande, att England var obenäget att gå i krig för Tjeckoslovakien. Få timmar senare hade Berlin kännedom härom och Hitler gav sudettyskarna order att avvisa pragregeringens förslag. Nu blev kravet: *Sudettysklands anslutning till Tyskland.*

Allt tyder på ett samspel i det dolda mellan London och Berlin. Engelsk regeringspress (t. ex. Observer) pläderade redan 4 mars 1937 för ett tyskt Mellaneuropa. Initierade påstå, att Tjeckoslovakiens öde redan avgjordes vid

lord Halifax (nuvarande engelske utrikesministern) besök i Berlin 1937. Inflytelserika politiska grupper i London voro nazistvänliga. Likaså i Paris. Völkischer Beobachter skrev 31 dec. 1937: "Hoppet att se England uppträda som Tjeckoslovakiens beskyddare är ovissare än någonsin". På föråret 1938 störtades regeringen Blum i Paris med hjälp av tryck från London City. Utrikesministern Paul Boncour ersattes med Bonnet, vilken betraktas som London Citys man. Det var förberedelser till München. När den tyska generalstaben avrådde Hitler att riskera ett krig, som kunde förloras av Tyskland, svarade Hitler sina generaler: "England och Frankrike marschera inte."

Hitler har under tiden ställt en armé på 1 ½ miljon man krigsberedd. Den 15 sept. flög Chamberlain från London till Hitler i Berchtesgaden. 19 sept. rådde London och Paris pragregeringen att avträda de sudettyska områdena. Efter ytterligare påtryckningar kapitulerade Prag den 21. Chamberlain flög till Hitler i Godesberg. Hitler krävde tjeckisk utrymning av områden, som utpekats av honom, den 1 okt. Tyskland hotade mobilisera hela sin krigsmakt. 30 sept. samlades Hitler, Mussolini, Chamberlain och Daladier i München och träffade avtal om Tjeckoslovakiens sönderstyckning. Den 1 oktober började tyskarnas inmarsch. Tjeckoslovakiens öde var beseglat. Det hade lämnats i sticket av sina allierade.

England—Frankrike.

Frankrike och Ryssland hade förpliktat sig att komma Tjeckoslovakien till undsättning i händelse av ett oprovoceerat överfall. När detta oprovoceerade överfall närmade sig från tysk sida pressade Frankrike och England Tjeckoslovakien att underkasta sig utan det överfall, som skulle kommit Frankrike att stå som löfetsbrytare.

Frankrike hade drivits därtill av England. Utan Englands understöd kunde Frankrike icke tänka på att ta upp ett krig. Frankrike hade genom Englands politik under de sista två decennierna försvagats. England har alltid sett till, att ingen makt i Europa fick växa till övermakt. Frankrike hade genom versailles-

freden och därefter följande allianspolitik skaffat sig övermakt på kontinenten. Den franska imperialismen kunde åter bli farlig för England. Englands politik inriktades därför på att trycka ned Frankrike. London förhöll sig välvilligt passiv när Hitler realiserade en del av sitt program: upprustning, remilitarisering av Rhenlandet, tillbakavinnandet av Saar, nazifieringen av Danzig och annekteringen av Österrike. När Barthou sökte förbund med Ryssland och en överenskommelse med Italien blev han obekvämd både för London och Berlin. Han föll offer för ett politiskt attentat i Marseilles. Förövarna hade rest över München, vilket naturligtvis var en "tillfällighet". Men London fick större inflytande på Frankrikes utrikespolitik. Den nye franske utrikesministern reste till Berlin och knöt förbindelser. Socialdemokraten Blum lät sig brukas som allierad till Mussolini och Hitler i den spanska "noninterventionspolitiken". När franske utrikesministern Paul Boncour sökte reparera det franska allianssystemet och hjälpa den spanska republiken, ingrep London City (den engelska finansmakten) och skapade fransk regeringskris. Så kom Bonnet som utrikesminister och gick Citys ärenden. London hade åter fått grepp över Paris och tiden var mogen för att slå sönder det franska allianssystemet genom att stycka och utlämna Tjeckoslovakien. Därmed degraderades Frankrike till en andrarangsmakt, fullständigt beroende av London.

Kampen om marknaderna.

Tysklands expansionsdrift går österut över Donau och Balkanländerna till Främre Asien. Här står England som konkurrent. Under sommaren 1938 beviljade England Turkiet ett upprustningslån som tillförsäkrade den engelska krigsindustrin leveranserna och lade beslag på landets export på koppar och wolfram och avklippte Tyskland från dessa råvaror. Rumäniens Tatarescu kallades till London för inledandet av förhandlingar om rumänskt lån och engelskt monopol på den rumänska oljan. Liknande förhandlingar planerades med Grekland varefter vissa förhållanden skulle regleras med Tjeckoslovakien. Samtidigt bearbetades

Jugoslavien av Frankrike och franskt kapital. Det tyskoriterade Bulgarien var också utsatt för påverkningar. Överallt gällde lånen delvis upprustningar. Mot vem drivas dessa upprustningar? frågade Völkischer Beobachter i Berlin. Tydligt voro de avsedda att stärka England mot Tyskland. Det gällde för Tyskland att icke låta sig avskäras från Rumäniens olja. Årsproduktionen 1936 var 8,7 miljoner ton. Tysklands förbruk i krig taxerades mellan 15 och 20 miljoner. Rumäniens produktion skulle kunna drivas upp till 12 miljoner. Det skulle göra kriget möjligt för Tyskland.

Den franska tidningen L'Oeuvre skrev, att England håller på "att stänga dörren för pangermanismen på Balkan och detta meddelst ett vapen, där England icke kan besegras. Führern med hela sin armé måste stryka flagg för den engelska finanssen." Och L'Epouqe anmärkte: "England har påbörjat ett stort verk i Donau- och Balkanstaterna för att hejda Tysklands Drang nach Osten."

Englands politik var ett uttryck för den nationalkapitalistiska intressepolitik, som framkallar krig. England ville för egen del exploatera Sydösteuropas stater och stänga dörren för Tysklands handel. Men Tyskland reagerade snabbt. Tjeckoslovakien var nyckeln till Tysklands framträngande i Sydösteuropa. Den var en mäktig fransk befästning, farlig för Tyskland och dess kapitalistiska expansion. Det blev icke Tysklands armé som strök flagg för den engelska finanssen; det

Vårt barn är amputerat, men det lever!

blev den engelska finanserna som strök flagg för Tysklands armé genom Münchenuppgörelsen.

Men England har icke uppgivit sina intressen. Rumäniens kung Carol, landets diktator, har gästat London. Även Jugoslaviens representanter ha förhandlat med England. När England gjort upp med Italien och åter kommit på god fot med detta land, så är det delvis för att icke Hitler skall bli för stark. Den engelska imperialismen synes som mål eftersträva att släppa Tyskland fram till Ukraina och dirigera dess expansion på Rysslands bekostnad genom ett krig. Men Tyskland har lättare att expandera på annat håll utan krig.

Tysklands nya maktställning.

Münchenöverenskommelsen medför den största förändring i Europa sedan Versaillesfreden. Utan krig står Tyskland som segrare. Politiskt har Frankrikes allianssystem krossats. Tjeckoslovakien har förlorats för Frankrike som allierad. Möjligen kommer även alliansen med Ryssland att upplösas, som följd av överenskommelsen. "Till sist kommer Tjeckoslovakien att uppslukas av naziregimen", utropade Churchill i engelska parlamentet. Detta uppslukande försiggår redan med rask takt. De fyra makterna Tyskland, England, Italien och Frankrike komma sannolikt att samarbeta i en fyrmaktsallians för att isolera Sovjetryssland, d. v. s. förena hela det kapitalistiska Europa mot Ryssland. Tyskland har ryckt fram till den dominerande makten på den europeiska kontinenten. Dess ökade politiska inflytande innebär en ökad maktställning för fascismen som politiskt styrelsesystem. Därmed innebär det också ett dråpslag mot demokratin. Världskonflikten kommer att ökas i oerhörd grad. Arbetarrörelsen kommer knappast att kunna andas i det nya Europa.

Ekonomiskt betyder Münchenkomploten att en betydande del av den böhmiska industrin inlemmas med Tyskland och därmed ökat Tysklands krigspotential.

Den betyder också, att vägen har öppnats för Tyskland till Ungerns säd, till Jugoslaviens malm, till den rumänska oljan, till Ukraina, till Främre Orienten, till Dardanellerna och de mesopotamiska oljefälten.

Militärt betyder överenskommelsen, att Tjeckoslovakien icke kan brukas mot Tyskland under ett krig. Prag såväl som Skodaverken ligga inom räckvidd för de tyska kanonerna. Tjeckoslovakien kommer att bli ekonomiskt avhängigt av Tyskland och därmed också politiskt.

Tyskland kommer att få ett avgörande inflytande på de inrepolitiska förhållandena i staterna kring Donau och på Balkan. Men därmed stannar icke dess inflytande. Det kommer att uppträda med anspråk av alla slag mot alla andra och tredje rangens stater i Europa och dess möjlighet att öva repressalier driver de små staterna att i mångt och mycket inrikta sig på en reaktionär politik för att vara Tyskland till behag. Arbetarrörelsen kommer framförallt att få känning av denna ökade maktställning.

Hellre fascism än socialism.

Den engelska politiken har lett till Frankrikes detronisering som dominerande makt i Europa genom Tysklands framrykning. Redan den franska demokratin är för radikal för den engelska kapitalismen. Den engelska storkapitalismen är profascistisk och betraktar den italienska fascismen och den tyska nazismen som den kapitalistiska världsordningens främsta garant. Ryssland, som visserligen icke likviderat kapitalismen men dock avskaffat privatkapitalismen, har på samma sätt trängts tillbaka tack vare Englands inflytande.

När man gör gällande, att freden räddades av Chamberlain i München, så synes detta vara grundfalskt. I ett krig skulle Tyskland haft emot sig Frankrike, England, Ryssland, Tjeckoslovakien, Rumänien och Jugoslavien medan Mussolini sannolikt övergivit sin vän Hitler. Mot en sådan övermakt skulle icke Tyskland kunnat genomföra ett krig. Den ansedde engelske nationalekonomen Keynes anklagar också Chamberlain för att *avsiktligt ha spelat komedi med Tjeckoslovakien och avsiktligt velat öppna vägen för Hitler till Ukraina.*

Om en hasardspelare som Hitler likväl skulle ha öppnat fientligheter emot sina generalers avrådan, vilket alltid kunde ha varit en möj-

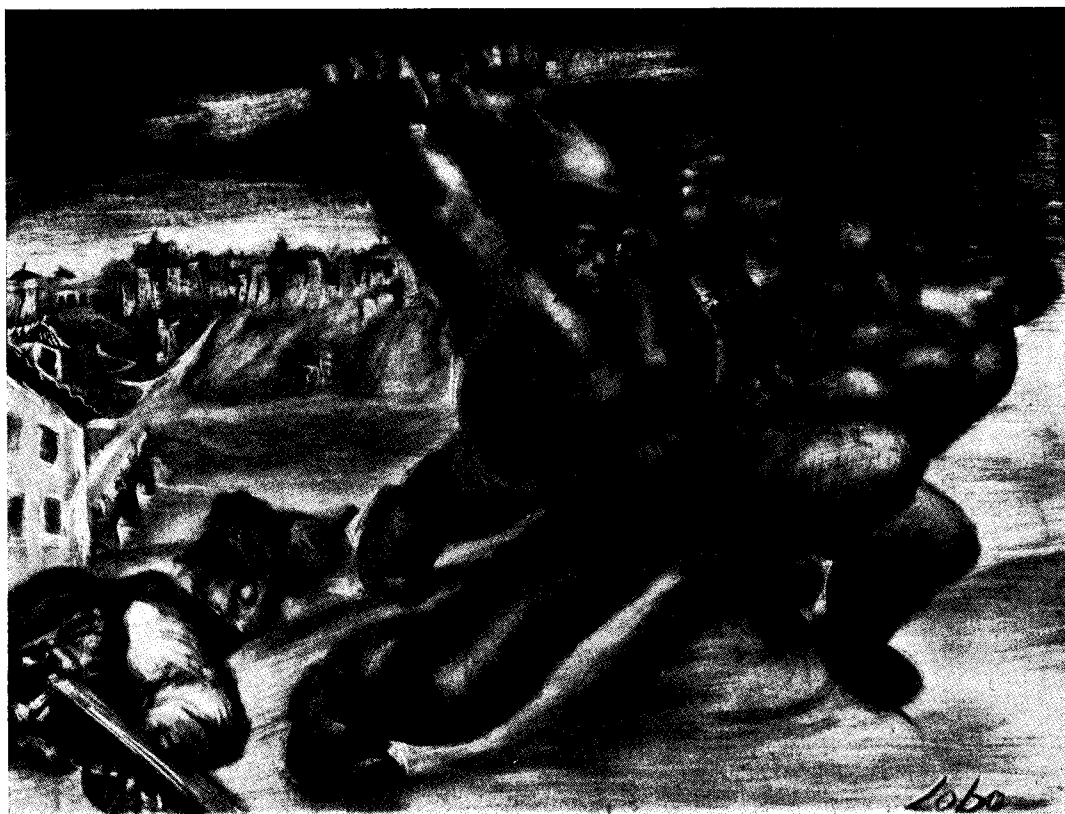
lighet, så skulle Tysklands nederlag varit sannolikt.

Men om Tyskland lidit nederlag, så skulle detta ha medfört att Hitler hade störtats. Och icke bara Hitler, utan med honom hela den nazistiska diktaturen. En revolutionär omstörtning hade sannolikt helt ommöblerat det tyska samhället såväl politiskt som ekonomiskt. Något sådant kunde icke London City och de 200 familjerna i Paris vara med om att riskera. Hitlers regim är för närvarande den säkraste garantien mot revolutionära omstörtningar och det säkraste skyddet för den kapitalistiska samhällsordningen. Föll Hitler så skulle inom kort också Mussolini komma att falla. Då var det också slut på utsikterna att kunna krossa revolutionen i Spanien.

Statstotalism.

Den utveckling förhållandena i Tjeckoslovakien undergått från början av oktober till mitten av november är sorgligt värtalig för det som måste följa Münchenkomplotten. Tjeckoslovakien är fortfarande nominellt en suverän stat, men de verkligt bestämmande äro nu herrarna i Berlin. Demokratin har satts på avskrivning och marschen mot statstotalism går med stora steg. Likväl var Tjeckoslovakien liksom Österrike på sin tid en demokratis högborg. De tre arbetarpartierna hade majoritet i parlamentet.

Efter Münchenmötet sönderföll landet i trenne områden med var sin regering samt gemensam centralregering för utrikespolitik, för-

Lobo — Madriids försvar.

svarsväsen etc. Böhmen och Mähren bildar ett område, Slovakien ett och Karpatoryssland ett tredje.

I Slovakien framträdde omedelbart "Slovakiska fronten" med fascistiska tendenser. Från Sillein förkunnade den, att Slovakien ville "hålla ut vid sidan av de nationer som kämpa mot våldets och förintelsens marxistisk-judiska ideologi". Den slovakiska regeringen förbjöd nästan omedelbart det kommunistiska partiet att existera. Samma förbud utfärdade den karpatoryska regeringen och efter en tid följde samma ukas från Prag. Icke många dagar efter Slovakiska frontens förkunnelse tillkännagav en av den tjeckiska socialdemokratins mest framskjutna medlemmar, Anton Hampl, deputerad och sekreterare i metallarbetareförbundet, att han anslöt sig till Slovakiska frontens förklaring mot "våldets och förintelsens marxistisk-judiska ideologi". Inte ett knyst från arbetarna, som redan på förhand synes ha gett upp varje hopp.

Snart tillkännagav Socialdemokratiska partiet, att det beslutat utträda ur andra internationalen. Den 9 nov. upplöste den slovakiska regeringen alla partier och meddelade att Slovakiska nationella enhetspartiet var det enda legala och tillåtna partiet i Slovakien. Statstotalismens politiska rikriktning var förverkligad. Alla måste uppgå i detta parti. Den 17 nov. togs första steget till samma politiska rikriktning i det tjeckiska området. Då bildades Nationella enhetens statsparti i vilket uppgick de tjeckiska folksocialisterna och några andra partier. Det nya tjeckiska partiets uppgift skulle vara att "överta ansvaret för det politiska livet och den nya statens styrelse". Prag-regeringen har av deputeradekammaren begärt, att republikens kommande president var regering *skall erhålla fullmakt som utrustar den med såväl lagstiftande som verkställande makt.* Därmed skulle Tjeekoslovakien definitivt *övergå i de auktoritärt styrda staternas led.* Statstotalismen vore grundlagd. Den mäktige grannen till behag vore demokratin avskaffad. Sedan denna politiska omvandling ägt rum kom alldeles av sig självt de fackliga organisationernas rikriktning, deras inkorporering som beståndsdel i den totalitära staten.

Flera följder.

Icke bara till Tjeekoslovakien sträcker sig följderna av Münchenkomplotten. I Ungern har konseljpresident Imrédy bebådats *Ungerns omläggning till auktoritär stat* under riksföreståndare Horthys ledarskap. Han råder oppositionen att slå till reträtt och tuga: "Nationen behöver en inre pånyttfödelse, vilken kommer att förverkligas genom en femårsplan. Den militära andans kärna är armén, för vilken alla offer måste bringas. Social rättfärdighet, jord och arbete skola stå i centrum för den nya politiken." Dessutom skall politiken vara mycket kristlig. Man känner igen fraserna. Bakom Horthy "måste nationen marschera som en kolonn av stål". Anslutningen till vännerna Tyskland, Italien tillkännages öppet.

Litauen, som förut hållit sig till Ryssland, har börjat orientera sig till Tyskland. De andra baltiska staterna visa liknande tendens. Tyskland tar hand om sydöstra Europa. En ekonomisk plan upplägges, inneslutande hela Mellaneuropa. Den tjeckiska industrin skall genom tullunion ekonomiskt inkorporeras i det tyska systemet. Balkanländernas råvaruproduktion, som kan leverera nästan allt vad Tyskland behöver, skall direkt samarbeta med Tyskland. De olika länderna skola gemensamt med Tyskland tilldela sina industrier bestämda uppgifter efter tysk plan. Det tyska autostradanätet skall utbyggas ända ned till Istanbul. Nytt handelsavtal har redan slutits med Jugoslavien. Rumänien och Bulgarien väntas följa efter.

Redan förut har Tyskland genom sin speciella handelspolitik förvärvat en betydande del av Central- och Sydösteuropas marknad. Systemet är i korthet detta: Tyskland köper varor i andra länder, vägrar därefter att betala med annat än varor, vilket tvingar kreditörerna att importera från Tyskland. En blick på statistiken ådagalägger hur framgångsrikt systemet varit. Genom ekonomiskt grepp om länderna skaffar sig Tyskland också politiskt inflytande och främjar fascisms utbredning. Ekonomiskt beroende skapar politiskt beroende.

"Jag förutser att underkastelsepolitiken skall

Tyskland skall för främjandet av ekonomiska och militära intressen bygga en autostrada som likt ett svärd går tvärs igenom Tjeckoslovakien och senare fortsättas ned till Istanbul.

leda till restriktioner för yttrandefriheten i parlamentet, i valtal och i pressen", hånade Churchill i underhuset efter Münchenmötet. Kanske får han mera rätt än han själv tänkte. De storhetsvansinniga herrarna i Berlin uppträda som Europas herrar. Genom påtryckningar från Berlin ändrades Berlingske Tidendes i Köpenhamn utrikesledning. Därefter krävde Berlin att danska Social-Demokratens huvudredaktör skulle ersättas med någon "lämpligare". Efter påtryckning från Berlin utsänder det svenska utrikesdepartementet anmodan till svenska pressen att inte trampa Tyskland på liktårna. Den finske utrikesministern Holsti fällde ett omdöme om Hitler i Genève, som gjorde att han fick gå för att icke Hitler skulle bli onädig mot Finland. Icke

många dagar efter München lät Hitler i ett offentligt tal England förstå, att Tyskland icke fann det lämpligt att Churchill, Duff-Cooper och Eden insattes i den engelska regeringen. I Frankrike har Daladier, under det psykiska trycket av Frankrikes nederlag i München, inlett en reaktionär politik mot arbetarklassen. Överallt kastar Münchenkomploten sin slag-skugga över Europa och befrämjar den allmänna reaktionen.

Antingen — eller.

Tjeckoslovariens utomordentligt snabba anpassning till fascismen är det mest skrämmande i hela denna affär. Motståndet mot demokratis nedtrampande är brutet på förhand. I Frankrike, Holland, Belgien, Schweiz och andra länder organiseras de inre krafter som arbeta fascismen och Hitler i händerna. Hitler hoppas, säger Otto Strasser, att på den "oblodiga revolutionära" vägen kunna bringa Frankrike, Belgien, Holland och Schweiz under sitt välde: genom inre likriktning". Münchenkomploten har visat oss hur starka dessa krafter äro, som inom "demokratierna" arbeta för fascismen. Vid varje försök till fascistisk resning kommer de fascistiska staterna att intervenera efter spanskt mönster till förmån för reaktionen och för ett krossande av demokrati och arbetarrörelsen. Den internationella kapitalismen står bakom fascismen och kommer att hjälpa till med sina kanoner, sina bajonetter, för utrotandet av alla antikapitalistiska strömningar och för tillintetgörande av allt frihetligt framåtskridande. Det är med dessa framtidsutsikter för ögonen som det internationella proletariatet, där det ännu har möjlighet att tala och tänka och överlägga, måste utstaka och frambesvärja ett motstånd, tillräckligt starkt att sätta stopp för det fascistiska våldets framfart — eller gå under.

Storfinansens och fascistdiktaturen

Chr. Christensen

Man har sagt om Chamberlains försäljning av Tjeckoslovakien, att det är behändigt att kunna köpa freden med något man inte själv äger! Men även om England inte ägde Tjeckoslovakien och de franska kapitalisterna i god tid passat på att försälja sina aktieintressen i Sudetlandet till tyska vapenfabriker, ha England och Frankrike dock förlorat mera på detta skamliga geschäft än blott prestigen.

Det kan ej bestridas, att Tyskland vann mycket. Det kom över råmaterial och industriella företag till gagn för sin egen upprustning, men ännu mera vann det på det handelspolitiska området. En spärrande mur förvandlades till en öppen port mot Balkan och Svarta havet — och samtidigt ett tysklydigt Tjeckoslovakien.

Münchenaffären har väckt världens medvetande. Tyskland framstår ånyo som den framstormande imperatorn, vars kraftkoncentration och växande makt till sist måste verka som ett hot mot de gamla imperier, som förut lagt beslag på jordklotet.

Vad England ännu inte har betalt för Münchenöverenskommelsen skall det engelska folket få betala tiodubbelt i framtiden. Räkningen håller på att utskrivas. Tyskland talar redan högljutt om återställandet av *sina* kolonier!

Tomma undanflykter.

Som ursäkt för förräderiet mot Tjeckoslovakien har från Englands sida framhållits dess dåliga krigsberedskap.

Om händelsen med Tjeckoslovakien var ett första exempel på att England åt en konkurrent, en framfusig imperator, var villigt att utan strid avstå landområden och fördelar som kunde stärka motståndarnas militära slagkraft, då kunde man vara böjd att taga Englands dåliga krigsberedskap på allvar, men så är det inte.

Ej blott som ett hot mot världsdemokratin utan även som ett hot mot Englands världshärskardöme stå Japan, Italien och Tyskland. England har i årtal visat samma eftergivenhet inför de tre påträngande fascistmakterna och därvid gång på gång avslöjat samma likgiltighet för världsdemokratin. Japans tvenne överfallskrig mot Kina, som båda utgjort fascistiska och imperialistiska stormlopp efter världsmarknaden och världsmakten, ha ej föranlett England till att röra ett finger, trots förpliktelserna att samman med övriga NF-makter hjälpa Kina. Samma hållning kom till uttryck vid Italiens överfall på det fredliga Abessinien. Ehuru såväl England som Frankrike högtidligt åtagit sig att bistå nämnda folkförbundsstat hade Frankrike likväl före överfallet givit det fascistiska Italien fria händer.

Invasionen i Spanien.

Vid Tysklands och Italiens gemensamma överfall på Spanien och rövandet av råmaterial i spanska och marockanska gruvor till upprustningen, gick England ännu ett steg vidare till förmån för de två fasciststaterna genom att i stället för att hjälpa den spanska regeringen — i enlighet med NF-förpliktelserna — igångsätta vapenblockaden mot Spaniens demokratiska regering. Samtidigt blundade man energiskt för den tysk-italienska invasionen av trupper och krigsmateriel i Spanien.

Det vidriga spelet upprepades mot Österrike. Förgäves tiggde Österrikes regering om hjälp, men England varken såg eller hörde något. Det lät Nazityskland öka sin befolkning med åtskilliga miljoner, ett präktigt soldatmaterial och betydande industritillgångar på Österrikes bekostnad. England betar sig således som om det var totalt oberört av den naziimperialistiska konkurrentens oavbrutna krafttillväxt.

Och dessförinnan? Tyskland bröt alla ingångna förpliktelser, införde allmän värnplikt,

upprustade och utbildade en miljonhär o. s. v., allt utan minsta engelska invändning. Då det öga England vänder ut mot havet inte gärna kunde undgå att se Tysklands maritima upprustning, skyndade sig engelska regeringen att ge sitt godkännande åt det tyska fredsbrottet genom att avsluta en vänskaplig överenskomst om en tysk krigsflotta motsvarande 35 procent av Englands flotta.

Däremot hade England inte minsta intresse för det avmilitariserade Rhenlandets befästande av tyskarna och hotet mot Frankrikes gräns.

England favoriserar fasciststaterna.

Händelserna utvisa på ett övertygande sätt att England i årtal utnyttjat sin dominerande ställning bland de demokratiska staterna och i Folkförbundet till att favorisera fascistmakterna Italien och Tyskland, deras maktutvidgning och militära upprustning, på bekostnad av en rad demokratiska eller i varje fall fredliga staters försvagande eller utplånande. England kan därför inte nu, med krav på uppriktighet, ursäktat förräderiet mot Tjeckoslovakien med sin egen bristfälliga upprustning. Ingen tänkande människa låter intala sig, att det brittiska imperiets ledande statsmän och finansherrar bete sig som en hop huvudlösa idioter vid beräkandet av det militära försvar som erfordras för imperiets trygghet, eller det höga spel som berör världshärskardömet.

Det måste finnas en mera logisk förklaring för att förstå orsakerna till den engelska regeringens handlingssätt under senare år. I stället för att leka blindbock med den engelska diplomatins "klarläggande" bindsle för ögonen lönar det sig för allmänheten i den demokratiska världen att uppställa frågan: Varför ha Englands ledande statsmän under de fem senaste åren favoriserat Italiens och Tysklands fortgående makterövring och upprustning på de små nationernas bekostnad och till stigande fara för världsfreden och demokratin?

Fakta berättiga denna fråga och jag skall här även söka besvara den med fakta.

Världspolitikens grundlag.

Låt mig först anföra ett par vägledande fakta, hämtade från Tysklands ekonomi efter

världskriget. Enligt Helfferich beräknades den tyska nationalförmögenheten 1913 till 317 miljarder mark. De allierades krigsräkning på Tyskland vid världskrigets avslutning gick till 327 miljarder mark. Tysklands egna krigsutgifter hade finansierats genom inrikes lån som efter nederlaget avskrevs så att tyska folket måste betala hela kalaset.

Men i detta finansiella Ragnarök hade de stora tyska förmögenheterna visat en sällsam förmåga att undgå de genom kriget orsakade allmänna ekonomiska förlusterna. Alla gamla jättegodsförmögenheter med exkejsarens 200 miljoner i spetsen visade sig efter kriget vara i gott behåll. De uppskattades till sammanlagt cirka 24 miljarder mark.

Samma oberördhet trots krigets oerhörda värdereducering utvisade även alla andra större förmögenheter, speciellt de som placerats i den tunga industrin. Familjen Krupp disponerade således alltjämt över 200 miljoner mark, Thyssen över 50 milj., Ruhrdynastin Haniel (Gutehoffnungshütte) ägde över 50 milj., familjen Waldthausen 30 milj. o. s. v. De stora tyska industriförmögenheterna representerade efter kriget ett samlat kapital på cirka 50 miljarder

Låt oss nu förhandla i lugn och ro. Är det nödvändigt låta vi folken rycka ut och slåss.

mark. Däremot hade det flytande bank- och handelskapitalet blivit något åtgånget, men uppgick dock till omkring 22 miljarder mark.

Tyska folkets utarmning.

Tysklands stora förmögenheter uppgingo således efter kriget till cirka 96 miljarder mark, medan folkets stora massa, borgarna, medelklassen och bönderna hade mistat nästan allt genom kriget. Men detta visar dock att det inte fanns skäl att tala om ett utarmat Tyskland, men väl om ett genom kriget plundrat och ruinerat tyskt folk, från vilket kunde undantagas kapitalisterna. Det var emellertid till de utarmade massorna, som de allierade segermakternas vanvettiga krigsnota på 327 miljarder mark i verkligheten adresserades.

Om också dessa dåraktiga fordringar genom först Dawes- och senare Young-planen skuros ned till cirka 36 miljarder, så blev räkningen i alla fall aldrig betald. Men redan försöken att utpressa denna krigsskuld alstrade sådana verkningar att det är nödvändigt att känna till dem närmare för att kunna förstå den engelska undfallenhetspolitiken gentemot Tyskland efter nazismens uppstigande till makten.

Den tyska krigsskulden.

Det skulle bli för vidlyftigt att i denna artikel följa utvecklingen av försöken att utkräva den tyska krigsskulden. Här må blott anföras något i stora drag.

Tyskland som skuldstat var tämligen oberört beträffande de enskilda jätteförmögenheterna som fördelade sig på ungeför 100,000 privatpersoner, medan staten själv och den stora massan, som förpliktelseerna att gälda statsskulden vilade på, voro renskrapade och mer än så, nämligen urståndsatta att sätta igång produktionen efter krigets ohyggliga åderlätning. För varje skuldsatt land gäller det förhållandet att det kan betala sin skuld med varor eller rättare varuöverskottet, således genom ökad export. Denna må sedan gå till det betalningskrävande landet direkt eller till andra marknader som betalningsmedel för kreditorens räkning.

Storfinansens i USA, som finansierade kriget

åt Frankrike och England, måste för att få ut sina fordringar hos dessa makter göra försök att sätta igång det tyska näringslivet så pass att det förmådde producera ett varuöverskott som kunde likvidera räntor och amorteringar på krigsskulden. På detta konto placerade t. ex. Morgankoncernen de första miljarder mark som i verkligheten direkt tillfördes den tyska handeln och industrin som banklån, d. v. s. privatlån mot säkerhet i tyska aktier. Detta system fortsattes under Weimarrepublikens hela tillvaro.

Det visade sig nästan omöjligt för det tyska näringslivet, som vid krigets slut stod utan de tillgångar kolonierna representerade och därtill förlorat de flesta avsättningsmöjligheterna på världsmarknaden, att under denna isolering skapa ett varuöverskott som kunde få någon betydelse vid fullgörandet av skuldbetalningarna. När detta äntligen lyckades vägrade de fordringsägande länderna mottaga de tyska varumassorna för att inte skada sina egna industrier.

Tyska folkets plundring.

Tyskland skulle således i sin isolering först avsätta sina produkter till låga konkurrenspriser på andra marknader för att sedan med inunnna valutan betala räntor och amorteringar på krigsskulden, vilka t. o. m. efter Young-planens godkännande uppgick till den väldiga summan av 3 miljarder årligen. Detta var alldeles omöjligt. Det blev då i allmänhet så, att den officiella skuldbetalningen ordnades genom att de tyska bankerna upptogo kortfristiga och alltid räntedryga lån hos de fordringsägande staterna för täckandet av räntorna på krigsskulden; några amorteringar kunde sällan utföras.

Resultatet härav måste följaktligen bli att själva krigsskulden inte minskades men väl att det privata näringslivets skuldsättning oavbrutet stegrades under årens lopp. Under denna ekonomiska process vilade ett hårt tryck på den tyska industrin. Den sjönk ohjälpligt djupare och djupare i beroende under den engelska och amerikanska storfinansens och enda villkoret att slippa ur det pressande förhållandet bestod i möjligheten att genom billiga massar-

tiklar slå ut all annan konkurrens på världsmarknaden för att dels kunna erövra denna och dels befria sig från det främmande finansiella öket.

Rationalisering av industrin.

Den tyska intelligensen inom industrilivet koncentrerade sina krafter på att genomföra en grundlig rationalisering av produktionen. De tyska arbetarnas insatser i samma process bestod år efter år i sänkta löner och växande arbetslöshet. Samtidigt medverkade staten genom att införa exportpremier — Bismarcks gamla imperialistiska kampvapen! Under några år syntes även denna taktik slå väl ut; krigsskuldernas ökning avvärdades. Men snart började konkurrenterna på världsmarknaden, och främst Tysklands fordringsägare, gå till motaktion. En väldig rationaliseringsvåg svepte fram över världen och slutligen inträffade konjunkturkrisen 1929—1932. Tyskland var hejdat och lavinen kom i rullning.

En tablå från 1929 utvisar att Tysklands skulder under femårsperioden 1924—29 i stället för att reduceras stigit så kolossalt, att t. ex. de enskilda tyska utlandslånen gått upp till det svindlande beloppet av 18,2 miljarder mark. I början av 1930 satte Weimarrepubliken in sina sista krafter på att åstadkomma ett gynnsammare förhållande och lyckades under loppet av samma år pressa ned de enskilda tyska skulderna i utlandet till 15,8 miljarder mark.

Men de medel som anlåtats för att uppnå nämnda resultat visade sig på annat sätt ödesdigra. Importen begränsades, rationaliseringen drevs till ytterlighet och blev en plåga för arbetarna, lönerna nedpressades än mera och arbetslöshetsunderstöden sänktes till i det närmaste hälften mot förut. Den stora armé av arbetslös ungdom som uppstått överlämnades åt sig själv och — Hitler!

Denna hästkur framvingade definitivt det ekonomiska och sociala tillstånd som slutade med politisk katastrof för Weimarrepubliken. Utpinandet av arbetarna skapade hos dem liksom hos bönderna och medelklassen både förtvivlan och bitterhet, som de nazistiska demagogerna påpassligt och framgångsrikt utnyttjade i sin hets mot demokratin.

Det ekonomiska utvecklingssystemet gagnade således inte. Världskrisen krossade det förut redan försvagade Tyskland i ett dräpdrag. 1931 registrerade den tyska statistiken en armé på 4,900,000 arbetslösa!

Weimar bryter samman.

Samma år på sommaren bröt det tyska näringslivet och det kommersiella penningväsendet samman. För att undgå fullständig katastrof lät staten efter överenskommelse med engelska och amerikanska fordringsägare stänga samtliga tyska banker från den 13 till 16 juli. Den Internationella Banken i Basel (en Morganskapelse) beräknade i detta sammanhang det tyska näringslivets skuldsumma till cirka 25 miljarder mark och kom samtidigt till den slutsatsen, att om kreditorerna skulle kunna ha något hopp om att utfå räntor och amortering på den summan måste Tysklands näringsliv räddas från bankrutt genom att ipumpas nya miljarder.

Med denna penningoperation säkerställde Morgan och London City åt sig ej allenast in-teckningsrätten utan också ett mera direkt inflytande på alla avgörande dispositioner inom tyskt näringsliv. Huruvida redan då dryftats en eventuell politisk regimförändring som "säkerhet" för nya investeringar, må lämnas osagt, men åtskilligt antyder att så var fallet.

När Weimarrepublikens sista timme slog hade den engelska och amerikanska storfinansens ett kapital på cirka 30 miljarder mark insatt i det tyska närings- och förvärvslivet, huvudsakligen i form av banklån, men även i stor utsträckning som direkta placeringar i tyska produktionsföretag, som därmed i praktiken övertagits. Ett beaktat exempel är General Motors övertagande av tyska Opelverken.

Resultatet av Weimarrepublikens ansträngningar att söka betala krigsskulden blev alltså att de tyska skulderna i det närmade fördubblades, varvid sista halvparten var fast förankrad i det tyska näringslivet.

Storfinansens tyska intressen.

Av världens tre stora kreditgivande stater, nämligen England, USA och Frankrike, kommer den sistnämnda ej i fråga här emedan

Frankrike efter världskriget huvudsakligen ägnat sig åt rent politisk långgivning, d. v. s. statslån och koncessioner, och ej officiellt står för några kapitalplaceringar i tyskt näringsliv. England och USA spela även i övrigt de dominerande rollerna som världens långgivare. New York Trust Companys publikation "The Index" offentliggjorde 1929 följande tablå, som utvisade hur vissa utländska stater voro skuldsatta genom kommersiella krediter i USA och England:

Skulder:	I miljarder mark		
	till USA	till England	samlad skuld
USA	—	10	10
Europa	30	6	36
Sydamerika	24	39	63
Canada	15	10	25
Indien	—	12	12
Kina	4	6	10
Malaya	—	5	5
Japan	1	2	3
Australien	1	20	21
Sydafrika	—	10	10
Egypten	—	4	4
	75	124	199

Sedan denna redogörelse publicerades har investeringen av engelskt och amerikanskt kapital i Europa utökats betydligt och framför allt har detta skett i fasciststaterna Tyskland och Italien. Därvid har särskilt London City varit mycket aktivt under senare år vid placerandet av tillgängligt kapital. I dessa dagar brinner City än mera av iver att få skjuta till några miljoner pund för att kunna främja Italiens näringsliv och Mussolinis upprustning.

London City och huset Morgan äro f. n. de största aktieägarna i Tysklands industri och handel och härvid framstår själva Krupp med sina 200 miljoner som en liten insjö vid jämförelse med havet.

Storfinansen och Hitler.

Det är ett erkänt faktum att det var de stora penningdynastierna som ägde den tunga tyska industrin vilka med Thyssen i spetsen finansierade Hitlerrörelsen och därmed beredde vägen för nazismens makterövring. Och det är lika-

ledes ett historiskt faktum att Hitler köpte sitt första tillträde till en tysk regering genom förlikning med den reaktionära junkerkasten under löfte om godkännande av de miljonsummor de tillägnat sig av statens medel. Men lika naturligt som det var att han krusade för Tysklands verkliga maktägare för att få på sig överlåten myndigheten som maktens officiella innehavare, lika naturligt eller nödvändigt var det för Hitler att direkt eller indirekt söka vinna det tyska näringslivets största intressenter: Morgan och London City, innan han hade förhoppningar om att vägen till makten kunde beredas honom.

De förhandlingar som ofrånkomligen måste genomföras med Tysklands mäktiga långgivare före den radikala politiska omvälvningen höra självskrivet inte hemma bland de offentligen tillgängliga aktstyckena, men intressegemenskapen talar sitt tydliga språk. Det är också ett faktum att varken Morgan eller London City hade något att invända mot att Hitler övertog makten, trots att från hans sida varken sparats på hotelser mot utlandet eller bölandena mot storfinansen. Morgan och City hade således i förväg erhållit betryggande försäkringar för att känna sig lugna.

Statstotalismen kommer.

Denna storfinans hade också all anledning att vara tillfredsställd med bytet. Weimarrepubliken hade visserligen pliktskyldigast plågat arbetarna och bönderna och pressat ned deras levnadsstandard för att klara utlandsskuldena, men dess demokratiska inställning föreskrev en viss gräns i detta fall som inte kunde överskridas. *Men här dök nu upp ett nytt politiskt system som var berett att med järnhand krossa varje arbetarrörelse och bondesammanslutning för att kunna införa det totala slaveriet och utpressa det yttersta utbytet av arbetarna till fröjd för kapitalismen.*

Kunde en långgivare som investerat mellan en fjärdedel till tredjedelen av det aktiva kapitalet i Tysklands industri och handel vara otillfredsställd med det nya systemet? Naturligtvis inte!

Men krigsskulden, som Hitler cyniskt nekade att erkänna? Låt se! Den demokratiska pressen bl. a. här i Skandinavien fann det förhållandet märkligt, att de "demokratiska" långgivar-

na till Tyskland visade så stor försynthet mot Hitler, medan man pinat och plågat Weimarrepublikerna för att få den att göra rätt för sig och betala krigsskulden.

Krigsskuldens omplacering.

Men detta förhållande var ju egentligen inte så märkligt. Krigsskulden kunde man alltid i sista instans vältra över på Englands och Frankrikes skattebetalare. Och då dessa betalare voro minst lika solida som den kapitalfattiga tyska staten, blevo långivarna i det fallet säkerställda. Och när denna omflyttning av krigsskuldens betalare tillika erbjöd samma långivare större utsikter till bättre profit på deras privata miljardlån till den tyska industrin, då blir deras uppförande ännu mindre märkligt.

Stora och mäktiga finanskretsar i USA och England — världens långivare! — äga också i dag väldiga andelar i det tyska näringslivet och äro bundna genom innerlig intressegemenskap till det "nya" Tysklands nationalekonomi. *Det ligger i deras eget intresse att stödja den nazistiska statsmakten, som hänsynslösare än någon annan makt värnar om det tyska kapitalistiska förvärvslivet och därmed även kreditorernas intressen. Så förhåller det sig utan omsvep med det förhållande som råder mellan den "demokratiska" storfinansens och den tyska nazismen!*

Tysklands upprustning.

Det är en vädjan till den aldrig svikande tanklösheten när engelska regeringen nu söker skapa föreställningen, att den nazityska upprustningen kommit som en "övertäckning". Regeringsofficinerna i London torde annars vara väl underrättade om alla möjliga förhållanden ute i världen som äro av långt mindre betydelse för brittiska imperiet än den tyska miljardrullningen åt militarismen. Vad de tyska naziledarna och deras presslakejer vrålat och skrävlut om inför världen och vad världen just i år haft anledning att dryfta, nämligen den fantastiska tyska upprustningen, det har helt plötsligt kommit som en överraskning för Englands regering!

I stället för att komma med sådan nonsens bör man erkänna, att den tyska nationen som inte förmådde klara sin ruttna ekonomi utan

att sjunka ännu djupare i skuldsättning, inte heller plötsligt förmår vräka ut miljarder på en improduktiv upprustning bara för att den placerat några lungstarka vrålare på regeringstabetterna!

Vi kunna lugnt förutsätta att Tysklands enorma upprustning varit en ekonomisk omöjlighet utan amerikanska och engelska miljardlån. Och får någon moraliska betänkligheter inför detta rättframma antagande, då bildar utrikesminister Edens avgång ett lärorikt exempel. Man fördömde den gången att City ämnade begåva Mussolini med ett miljardlån, och det av den orsaken att dessa pengar skulle bli förvandlade till vapen som en dag kunde komma att användas till att sänka engelska fartyg och mörda engelska sjömän. Men vad brydde City sig om sådant!

Eden störtas av Chamberlain.

City översvämmas av kapital som förtäres av begär att bli placerat som räntabla lån ute i världen, vare det än så att låntagaren uppenbart är ett hot mot Englands söner och framför allt Englands flotta.

Geologerna påstå att Europa håller på att sjunka under havsytan.

Eden motsatte sig detta omoraliska geschäft, men Citys trofaste politiske representant i brittiska regeringen, mr Chamberlain, lät Eden falla och har just i dessa dagar varit strängt upptagen med att definitivt ordna "vänskapsfördraget" med världsfascismens italienska hövding — och Citys miljardlån! Dessa vänskapsbetygelser mellan den engelska demokratin regering och den fascistiska diktaturen försiggår under ackompanjemang av det bombbrak de italienska flygeskaderns dagligdags anställa vid sänkandet av engelska handelsfartyg och mördandet av fredliga engelska sjömän i spanska hamnar!

Men låt oss lägga ideologier och moraliska betraktelser åt sidan när vi syssla med den engelska storfinansens betydelse för Tyskland! Ty det är dock till sist likgiltigt vilken nation ett kapital härleder sig från, ty där det förräntar sig är dess fosterland. Det kapital Morgan och London Citys bankhus placerat i Tyskland är så stort att de ifråga om vinst och risk äro ett med den tyska storfinansens intressen. *Det brittisk-amerikanska kapitalet utgör i Tysklands nuvarande ekonomiska situation en del av den tyska nationens expansionsbehov och är följaktligen starkt intresserat av den tyska militära slagkraftens utveckling.* Ju starkare Tyskland kan bliva i militärt avseende, desto mera förmår det, som senaste tidens erfarenheter också kraftigt understryker. Genom utvidgning av land- och folkområden, råvarutillgångar och avsättningsmarknader ökas endast möjligheterna för finansvampyrerna i Wall Street och London City till bättre ränteprofit och amorteringar.

Internationell finans — tysk upprustning.

Det är således avgjort att Tyskland aldrig kunnat upprusta utan jättelån från USA och England och det är lika avgjort att långivarna äro intimt medintresserade i Tysklands krigs-förberedelser.

Som ett träffande exempel på denna samhörighet mellan tysk krigsprovokation och "demokratisk" storfinans ha vi nämnt Opelverken. Nazisternas judehat torde vara bekant. Men kanske det inte är lika välbekant, att den mäktiga bilkoncernen General Motors behärskas av de amerikanska judarnas kapital, ehuru Morgan

gäller som den största intressenten. Detta "judekapital" äger också Opelverken i Tyskland...

Under den tyska upprustningen ha Opelverken arbetat för högtryck, ofta dygnet runt under långa tider. Då situationen i Tjeckoslovakien tillspetsades kunde Opelverken inte tillfredsställa nazisternas hunger efter lastbilar och tyska regeringen måste därför placera en order på 600 lastbilar vid General Motors danska avdelning i Köpenhamn!

Jag vill påpeka, att nazisterna inte placerade sin order hos t. ex. Ford utan hos "den förbannade judefirman"! Låt nu bara inte detta exempel tjäna som belysning av de ledande nazisternas judehat, utan tag det blott som ett bevis för den engelsk-amerikanska storfinansens intima medarbete i den tyska upprustningen, vilken nu, om man skall taga den engelska regeringen på orden, utgör ett allvarligt hot mot England, världsfreden och demokratin!

Münchendiktaten och Cityfinansens.

Men hur skulle man kunna förstå den engelska regeringens roll i den tjeckoslovakiska tragedin om man inte visste, att det inom den engelska nationen finnas starka och inflytelserika krafter som på det djupaste äro intresserade av Tysklands expansion genom underläggandet av nya landområden och nya marknader? Vi famla inte längre i blindo rörande Tysklands verkliga avsikter med Tjeckoslovakien. Vi stå ej blott inför Tjeckoslovariens degradering till en halv-nazistisk tysk lydstat, utan vi ha också svart på vitt rörande den tyska planen att anlägga en autostrada genom den nya vasallstaten till Balkan, Svarta havet, Persien och Indien! Repräsentanterna för denna plans förverkligande ligga redan ute i markerna i fullt arbete.

Bluff! Bluff!

Mot bakgrunden av dessa fakta är det på sin plats att erinra om vissa förhållanden från Münchenaktionens förberedande. Då Englands sändebud under utvecklingen av den tjeckoslovakiska krisen gjorde tyske utrikesministern uppmärksam på att England ämnade ställa sig sida vid sida med Frankrike vid försvaret av

Tjeckoslovakien om ett tyskt angrepp företogs, svarade den tyska utrikesministern kort och gott: "Bluff!"

Tysklands utrikesminister kunde alltså redan tidigt i september säga sanningen om Englands verkliga ställning, nämligen att England ämnade fly undan alla förpliktelser och utan svärdslag utleverera Tjeckoslovakien till Tyskland. Av den nyligen utgivna engelska "Vita boken" rörande tjeckoslovakiska krisen framgår, att lord Runcimans egentliga uppgift i Prag var att bana väg för de tyska kraven och förbereda Tjeckoslovariens in- och utrikespolitik i överensstämmelse med den nazistiska grannens önskemål. I detta sammanhang framstår uppgiften att Chamberlain redan i augusti — då han skickade i väg Runciman till Prag — var fast besluten att offra Tjeckoslovakien, som minst sagt sannolikt.

Det ligger således numera i öppen dag att engelska regeringen från första början var inställd på att Tyskland skulle ha Sudetlandet, att Tjeckoslovakien skulle sönderstyckas och resterna utlämnas som tyskt "intresseområde". Ordet "bluff" bör läggas på minnet. Det sades i rätten tid . . .

Hela spänningen, de hemliga löftena och hotelserna, Tysklands-resorna, flottmobiliseringen och skyddsrumsgräverierna i Hyde Park, allt var en storartad komedi för att skapa krigsångest varigenom sveket och förräderiet mot Folkförbundet, demokratin och England självt skulle ta sig bra ut och vridas om i tacksägelse och hyllningar till "fredsfrälsaren" mr Chamberlain! Bluff! . . .

Storfinansen bakom tysk expansion.

Men vem representerar egentligen mr Chamberlain i detta enastående fredsarbete mellan Tyskland och England och varunder tyskarna i friska tag förlänas det ena stora landområdet och maktutvidgningen efter det andra på de små nationernas bekostnad? Också här ligger förhållandet tämligen uppklarat. Den finanskonstellation inom London City som bundit miljarderna av engelskt kapital i de tyska profitföretagen (och vartill penningdynastin Astor med världsbladet "Times" är anknuten) har i årtal

ohöljt kämpat för samverkan mellan Tyskland och England. Isynnerhet efter Hitlers upphöjande till makten har denna finansklikk ytterst energiskt och med framgång arbetat för tyskvänlig orientering i engelsk utrikespolitik.

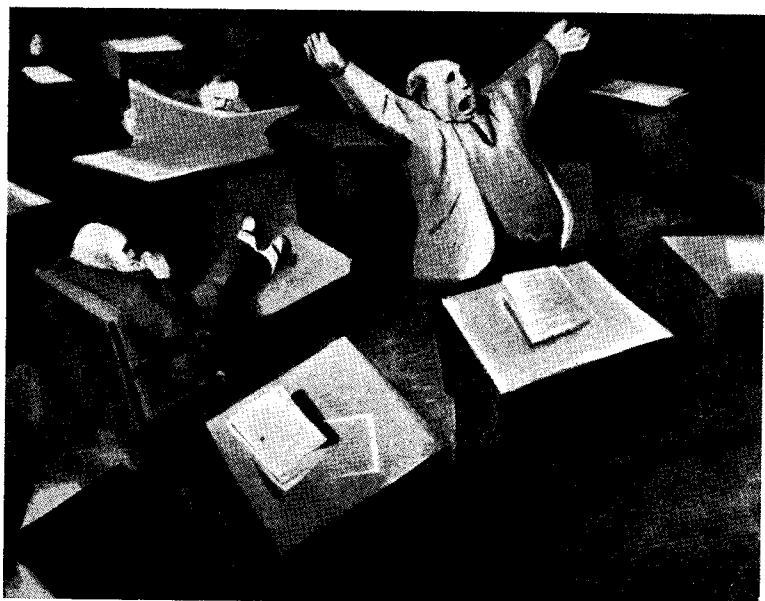
Denna klicks förnämste representant i Englands regering är mr Chamberlain. Då Eden satte sig på tvären mot denna finansmakt, då han ville klämma hårdare åt diktaturerna, då blev han bromsad och utsparkad ur regeringen, ty City kunde lätt anskaffa en fogliger utrikesminister. Denna finansmakt, denna mammutaktieägare i de två fascistiska diktaturstaternas ekonomiska liv, behärskar Englands utrikespolitik och står bakom Englands bedrövliga manövrer i världspolitik under senare år, och utan den skulle fascistdiktaturerna ha stått sig slätt. Det är betecknande att denna finansmakts pressorgan, "Times", först av alla inom den demokratiska världspresen gav offentlighet åt förslaget att skänka Tyskland det tjeckoslovakiska statsområdets "fransar".

Tjeckoslovakien föll som femte folkoffer för denna finansmakts ruttna ränteintressen i de fascistiska diktaturstaterna!

Fascismens seger över världens arbetare.

Jag har tidigare gjort arbetarna i Skandinavien uppmärksamma på det ödesdigra förhållandet att det kapitalöverskott Frankrike, England och USA intjänar genom behärskan- det av världsmarknaden, vandrar över till de kapitalfattiga diktaturstaterna, såsom där investerat industri- och handelskapital, där det inväxer som en aktiv maktfaktor i fascistdiktaturernas expansion ut över de små nationerna till förslavandet av världens arbetare. Jag upprepar: Diktaturstaterna Italien och Tyskland kunde aldrig ha genomfört sina gigantiska krigsförberedelser utan hjälp av detta "demokratiska" finanskapital! Men detta kapital ej blott upprustar fascistmakterna utan sitter samtidigt som aktiv politisk makt i de stora demokratierna, där det efter hand skall utlämna det ena landets arbetare efter det andra till fascistiskt slaveri!

Münchenbesluten äro detta "demokratiska" finanskapitals senaste förbrytelse mot Europas

Folktribunen i parlamentet.

arbetare. Och verkningarna därav kunna skönjas ända borta på Balkan genom tilltagande nazistiskt intrång.

Farväl, frihet och demokrati i Mellan- och Sydösteuropa!

Från Sydeuropa drar den fascistiska aktionen mot väster över Spanien! Men ännu kämpa Spaniens arbetare och bönder heroiskt för sin frihet och människorätt. Men hrr Chamberlain och Mussolini ha avslutat vänskapsfördraget mellan Citys penningsäcker och den blodiga fascistmakten som skall mörda demokratin och folkfriheten i Spanien! Villkoren ligga på bordet och ha samma karaktär som Münchenbeslutet.

Finansen och Spanien.

Som kvitto på miljonlånet har Mussolini forslat hem sina "frivilliga" från Spanien, d. v. s. han har permitterat 10,000 invalider, vilket

motsvarar några procent av den soldatesk han för krig med i Spanien. Om återstoden talas ingenting! Vidare skall Franco garantera att det i Spanien investerade kapitalet får fortsatt frihet att utsuga Spaniens arbetare och malmlager. Denna garanti säges Franco ha lämnat den engelska storfinansen några dagar efter det han erövrade de "engelska" gruvorna! Alltså: *Bluff!* För denna garanti skall Franco så i gengäld erkännas som krigförande part, d. v. s. han skall avlösa noninterventionsblockaden mot det demokratiska Spaniens till-

försel genom hjälp av italienska krigsfartyg med rebellspanskt camouflage, och därmed kväva det demokratiska Spaniens motstånd genom utsvältning!

Detta är den faktiska innebörden i det skändliga fördrag som mr Chamberlain avslutat på London City-bankirernas vägnar med de fascistiska folkmassakrerna vilka nu i över två år vadat i det spanska proletariatets blod under krampaktiga ansträngningar att strypa den spanska demokratin.

Jag frågar: Hur många fakta måste ytterligare läggas på bordet för Europas övriga arbetare, *arbetarna i de demokratiska länderna*, innan de få klart för sig att fascismens påfösare, leverentörerna av diktaturstaternas förtryckarmakt finnas innanför de demokratiska ländernas egna gränser? Erkännandet härav är första villkoret för att den hittills segerrika nazifieringen av Europas arbetare skall kunna hejdas!

Fakta och kommentar

Kongressen i Nantes och den franska syndikalismen.

CGT:s kongress i Nantes, som motsetts med sådan spänning, förde knappast den franska fackföreningsrörelsen närmare en tillfredsställande lösning av sina stora problem.

Trots tidigare gigantiska framgångar och all officiell förträfflighet har CGT sedan något år tillbaka befunnit sig i en permanent kris. Organisationen har varken förmått fylla sin uppgift utåt eller lösa sina inre problem.

Under perioden mellan enhetskongressen i Toulouse 1936 och kongressen i Nantes har den franska arbetarklassen inhöstat exempellösa socialpolitiska vinningar (40-timmarsveckan, 14-dagarsemestern, erkännandet av kollektivavtalen o. s. v.). Trots att CGT sökt och till stor del även lyckats ta äran åt sig för denna utveckling, har emellertid själva framgångarna för den uppmärksamme iakttagaren snarast framhävt organisationens oförmåga att lösa sin centrala uppgift. Studerar man det konkreta händelseförloppet, kan man inte blunda för, att CGT och dess förbund nöjt sig

med att i vissa fall sanktionera men i flesta fall hämma arbetarnas spontana aktioner. Konsekvenserna ha heller inte utblivit. Efter segerdagarna i juni, juli och augusti 1936 har den franska fackföreningsrörelsen befunnit sig på en visserligen långsam, men nästan allmän och oavbruten reträtt. Reallönen har sänkts och sociallagarna uppmjukats. Daladiers dekretlagar framstå faktiskt som denna utvecklings naturliga kulmination.

Allt detta är allvarligt. Allra allvarligast är emellertid att CGT:s återhållsamhets- och undfallenhetspolitik inte framtvingsats av yttre tvång utan tvärtom varit en medveten och frivilligt vald taktik. Trots alla officiella deklarationer om motsatsen har CGT uppgivit sin självständighet och genom folkfronten inkorporerat sig som en ansvarig del av regeringsmajoriteten. Vid varje konkret avgörande hade CGT-ledningen ögonen fästa på vännerna inom regeringen. Att denna attityd omöjliggjorde en självständig och effektiv klassaktion behöver inte särskilt utvecklas.

Nanteskongressen medförde ingen principiell och definitiv vändning. Ett förslag från revolutionärt-syndikalistiskt håll, att CGT skulle proklamera sin reella självständighet som klassorganisation genom att utträda ur den i dag stympade och kraftlösa folkfronten, avlogs med mycket stor majoritet. In-

te endast den hittillsvarande ledningens anhängare utan också många oppositionella röstade emot. Därmed har CGT faktiskt på nytt bundit sig vid det politiska hänsynstagandets politik. Kongressbeslutet om 24 timmars generalstrejk mot dekretlagarna, som redan utförats utan 100-procentig framgång, skulle visserligen i sig kunna betraktas som ett återvändande till den direkta aktionens taktik. Olyckligtvis accepterades emellertid förslaget av ledningen endast under de aktiva medlemmarnas oemotståndliga tryck, och med så mycket hänsynstagande och partipolitiska bitankar, att beslutet näppligen kan betecknas som en "ny start".

Fastän det av lättbegripliga skäl på många håll förnekats, har kommunisternas systematiska "kolonisering" av fackföreningsrörelsen varit CGT:s stora inre problem under den gångna kongressperioden. Det återförenade CGT får förvisso aldrig någon arbetsro och varaktig aktionsduglighet så länge kommunistproblemet förblir olöst. Två lösningar äro möjliga. Antingen få kommunisterna makten inom och ansvaret för CGT, eller också måste organisationen energiskt värna sig mot kommunisternas försök att utnyttja fackföreningsrörelsen för sina partipolitiska syften. Nanteskongressen undvek emellertid båda lösningarna och lät tvetydigheten bestå.

Det kan inte råda något tvi-

vel om, att kommunisterna vunnit mark inom CGT under kongressperioden. Under sina erövringsståg ha de emellertid markerat sig som enhetens förkämpar och den fackliga oavhängighetens trogna värnare. Varje seger (erövring av mandat, utsparkning av besvärliga motståndare) doldes blygsamt under resolutioner, som voro så avfattade att varje människa kunde godkänna dem. På detta sätt sökte de erövra makten utan att påtaga sig ansvaret och utan att i onödan alarmera motståndarna. På Nanteskongressen tillämpade de samma taktik. Den stora stridsfrågan var CGT:s oavhängighet. Kommunisterna infunno sig på kongressen med en resolution som uttryckligt bekräftade Toulousekongressens beslut om CGT:s totala oavhängighet. Under själva kongressen gingo de ändå längre och accepterade "centerns" (d. v. s. Jouhaux') resolution, som innehöll detsamma plus tillsättande av en speciell kommission, vilken skulle beivra alla attentat mot fackföreningsrörelsens självständighet. Man ansträngde sig att efter gammal tradition få fram enhällig resolution. Detta misslyckades emellertid. De konsekventa anhängarna av fackföreningsrörelsens oavhängighet vägrade att godtaga en skenbar och hycklande enhällighet. De vidhöll sin egen resolution som förbjöd alla medlemmar av CGT:s verkställande organ att inneha politiska uppdrag (inte som hittills bara medlemmarna av byrån, närmast landssekreteriatet). Denna resolution, som framlades av lärareförbundets ordförande Delmas, sam-

lade 7,221 röster mot 16,585 för "centerns". (De höga röstsiffrorna förklaras av att varje ombud kunde ha mer än ett mandat.) Kommunisterna kunde alltså inte dölja sig under någon enhällighet denna gång, men lyckades i brist på bättre krypa bakom en majoritetskoalition. Exakt samma procedur med ungefär samma resultat upprepades vid avgörande i fredsfrågan, där "pacifister" och anhängarna av en "energisk utrikespolitik" drabbade samman.

Under sådana förhållanden är det naturligtvis omöjligt att exakt bestämma styrkeförhållandena mellan de olika riktningarna inom CGT. Initierade iakttagare äro emellertid av den uppfattningen att kommunisterna, som på Toulousekongressen förfogade över något mer än en tredjedel av mandaten, hade ökat till inemot hälften i Nantes. Däremot är det knappast sannolikt att ett öppet kommunistiskt förslag skulle samlat en majoritet på kongressen. Ett tecken om också inte ett säkert bevis för att kommunisterna själva visste sig vara i minoritet är att de också efter Nantes accepterade ett klart icke-kommunistiskt flertal i CGT:s byrå. Dessutom är det högst troligt att kommunisternas representation på kongressen var större än deras aktuella styrka inom CGT. Mandatfördelningen mellan de olika organisationerna skedde på grundval av medlemssiffrorna för 1937. Trots de officiella dementierna har CGT sedan dess säkerligen förlorat hundratusentals, kanske en miljon medlemmar. Och medlemsförlusten har i huvud-

sak drabbat de kommuniststyrda förbunden och fackföreningarna — kanske mindre för att de äro kommuniststyrda än därför att de innesluta den största procenten nyorganiserade. Fortsätter denna utveckling kan man lugnt konstatera att kommunistinflytandet inom CGT definitivt passerat kulmen, även om orsaken minst av allt är av glädjande natur.

Centern — samlad kring Jouhaux — är knappast någon riktning med sammanhållning och gemensamt program. Den materialiseras av en talrik grupp gammalreformistiska pampar, som inte våga ta klar ställning mot kommunisterna. I några fall av idella skäl — omsorg om enheten — i de flesta av personliga — omsorg om den egna positionen. Hittills ha kommunisterna kunnat begagna dessa reformister och opportunisterna som vägrödjare, betäckning och i vissa galjonsfigurer under koloniseringen. Det är möjligt att de styvna till och återta sin självständighet, om de märka att kommunisterna råkat i ohjälplig minoritet. Någon tillgång för den proletära kunna de emellertid aldrig bli.

Den beslutsamt antistalinistiska oppositionen samlade som ovan nämnts c:a trettio procent av rösterna på Nanteskongressen. Vore denna riktning revolutionärt syndikalistisk, ja bara ärligt syndikalistisk alltigenom, skulle Nanteskongressen trots voteringsnederlaget mycket väl kunna bebåda den franska syndikalismens renässans. Så är emellertid olyckligtvis inte fallet. Den antistalinistiska oppositionen är för det första ytterst heterogen och för det and-

ra är dess gemensamma program — en typisk kompromissprodukt — absolut otillfredsställande. I fredsfrågan bjuder det på en ytterliggående pacifism utan klasskampsprägel, som betänkligt närmar sig resignation, ja kapitulation inför den aggressiva Hitler-fascismen. Hos vissa oppositionella, ja säkerligen hos flertalet, är den ståndpunkt en ensidig tillspetsning av en i grunden sund anti-imperialism. Vissa andra — exempelvis Belin i CGT:s byrå — ha medvetet verkat som Münchenmännen Daladiers och Bonnets agenter inom arbetarrörelsen. Detta till trots måste man erkänna, att den antistalinistiska oppositionen rymmer de bästa elementen inom CGT. Där finns intellektuellt högtstående, offervilliga och trogna syndikalister, vilkas ärlighet man inte kan betvivla. Beklagligt är bara att de till dels temporärt offrat både sig själva och sin sak för att få till stånd bredast möjliga försvarsallians mot stalinistiska koloniseringen.

Efter en illusionslös analys är det omöjligt att påstå, att kongressen i Nantes skapat nya förutsättningar för en fransk syndikalistisk renässans. Detta är ytterst nedstämmande, då viktiga objektiva betingelser tvelsutän äro för handen. I motsats till de flesta andra länder finns det i Frankrike en stark anarkosyndikalistisk och frihetligt-socialistisk strömning, som påverkar inte endast arbetarklassen utan också stora delar av de intellektuella mellanskikten. Det stora problemet har varit och är att ge denna strömning stadga och organisatorisk gestalt. Den självständiga anar-

kosyndikalistiska CGTSR är ett — tyvärr hittills misslyckat — försök i den riktningen. Inte heller oppositionen inom CGT, som representerar det andra försöket, har nått några varaktiga resultat. Uppgiften kvarstår emellertid och torde i dag vara mera trängande och mera utsiktsrik än på bra länge.

B. H.

Den franska generalstrejken.

Regeringen Blum hade på sin tid begärt fullmakt att utfärda bestämmelser med lags kraft för sanering av statens finanser. Parlamentet avvisade detta krav och det franska finanskapitalet organiserade en kapitalflykt ur landet. Denna kapitalflykt uppskattas till 160 miljarder francs. Det var den franska kapitalismens traditionella form av utomparlamentarisk eller direkt aktion. Kapitalet strejkade. Samman med London City (det engelska finanskapitalet) övades en sådan press på Frankrike, att regeringen Blum måste gå. Så kom regeringen Daladier till stånd, som ett resultat av denna kapitalistiska aktion. Omedelbart erhöll Frankrike ett betydande lån från England. Och det franska parlamentet beviljade Daladier den fullmakt till dekretlagar, som vägrats Blum. Regeringen Daladier blev kapitalismens uppdragsgivare.

Daladier visade genom deltagandet i Münchenkomplotten sista september, att kapitalet kunde lita på honom. Den be-

gränsade tiden för utfärdande av dekretlagar för avhjälpande av bristen i statsbudgeten utgick den 15 november. Före denna tid utfärdade regeringen Daladier en lång rad dekretlagar varigenom de ekonomiska bördorna för statsunderskottet och de beslutade upprustningarna skulle vältras över på arbetarnas axlar och profiten säkerställas för det utvandrade franska kapitalet. Omedelbart började flyktkapitalet återinvandra, därmed uttryckande sitt förtroende för Daladier som profitintressets tillvaratagare.

Som en protest och ett motdrag mot denna politik beslutade CGT, den franska LO, att för onsdagen den 30 november proklamera 24 timmars generalstrejk under betonande, att arbetsnedläggelsen icke hade något "politiskt" syfte, utan utslutande vände sig mot dekretlagarna som antastade 40-timmarsveckan och avsevärt sänkte arbetarnas levnadsstandard.

Regeringen Daladier upptog stridshandsken. Den "rekviderade" järnvägarna, tunnelbanorna, omnibussarna och en mycket lång rad av industrier samt mobiliserade alla statsarbetare och tjänstemän liksom alla kommunala funktionärer och arbetare. Den avgörande innebörden i dessa "rekvisitioner" var, att alla dessa verksamhetsgrenar militariserades och alla arbetare och funktionärer ställdes under krigslagarna. Den som trots detta uteblev från arbetet riskerade såväl avsked som straff upp till fem års fängelse.

Dessa åtgärder visade sig under förhandenvarande omständigheter ha makt att förhindra generalstrejken att bli effektiv.

Jultomte 1938.

Järnvägar och andra trafikföretag gingo i det närmaste normalt. Post, telegraf, telefon likaledes. Och arbetsnedläggelsen vid de militariserade industriföretagen blev endast partiell. "Ordningen" hade segrat. Efter strejken genomfördes en mängd repressalier. Icke mindre än 20,000 skollärare, som deltagit i strejken, förklarades avskedade. Flera hundratusen arbetare förklarades likaledes avskedade och måste återgå individuellt. Tusenden häktades under strejkdagen och dömdes sedan till olika straff.

Svagheten i generalstrejken den 30 nov. 1938 låg ganska öppen. Parlamentet hade givit

Daladier sådan fullmakt till dekretlagar, som den socialdemokratiska regeringschefen Blum förut begärt. Hur skulle en till 24 timmar begränsad arbetsnedläggelse kunna inverka på de dekretlagar, som tillkommit efter parlamentets fullmakt och redan trätt i kraft? Regeringen visste ju på förhand, att någon allvarlig fara kunde denna arbetsnedläggelse icke innebära, då man efter 24 timmar skulle återupptaga arbetet. Skulle det övas verklig påtryckning, så måste generalstrejken ha givits revolutionär karaktär och den kunde då icke ha begränsats till 24 timmar. Man kunde således knappast se hur denna begrän-

sade arbetsnedläggelse skulle kunna få någon praktisk verkan. Därför märktes en utbredd ovilja bland arbetarna redan före regeringens militariseringsbeslut och hot om krigsdomstolar. Det lämnades också en så lång frist mellan proklamerandet och ikraftträdandet av generalstrejken, att regeringen hade alla möjligheter till motåtgärder. Den storpolitiska situationen i internationellt avseende var också sådan efter Münchenkomplotten, att de franska arbetarna icke hade lust till en revolutionär strid, då man kunde frukta att denna för närvarande endast kunde utnyttjas av fascisterna, av de inländska såväl som de utländska diktaturstaterna.

Visserligen kunde man säga, att Daladier på visst sätt gjort sig till diktator med dekretlagarna, men det var en mycket begränsad och av parlamentet befullmäktigad diktatur. Han försökte ingen statskupp. Förhållandet var ett helt annat än exempelvis den tyska Kappkuppen 1920, vilket försök till statsvälvning oblodigt slogs ned med en generalstrejk.

Hur man vill bedöma generalstrejkens utgång, så hade den i alla fall en tillräckligt stor omfattning för att visa höga vederbörande, att den franska arbetarklassen icke sover och att latent revolutionära krafter finns hos den, som det icke kan vara rådligt att väcka. Om aktionen än icke gav omedelbara resultat så var den bättre än en passiv överksamhet. Den var en varning och får säkert som sådan sin verkan.

A. J.

Tidskriften

Syndikalismen

SAC:s månadsmagasin

Utkommer varje månad (12 n:r pr år)

Pris **75** öre per nummer

Prenumeration:

För helt år (12 nummer). . . . . Kr. 7:50

För halvt år (6 nummer). . . . . » 4:—

Prenumeration sker genom ombuden eller direkt genom förlaget

Ombuden erhålla Kr. 1:— resp. 50 öre för hel- och halvårsprenumeranter i provision. Försålda exemplar redovisas med 55 öre per exemplar

Annonspriser:

Omslagets 2:dra sida ($\frac{3}{4}$ sid.) . . . . Kr. 50:—

» 3:dje » ($\frac{1}{1}$ ») . . . . » 75:—

» 4:de » ($\frac{1}{1}$ ») . . . . » 100:—

Annonser i texten införs icke

Sprid Syndikalismen!

FEDERATIVS FÖRLAG

Box 352

STOCKHOLM 1

Postgiro 1399

Ny upplaga!

Vem sålde Tjeckoslovakien?

Avslöjad Münchenkomplott

Första upplagan slutsålades på ett par veckor
En skrift som alla måste läsa!

64 sidor

Tvåfärgsomslag

Pris **50** öre — Återförsäljare antagas!

Upp till 20 exemplar 20 proc., däröver 30 proc. rabatt

FEDERATIVS FÖRLAG

Box 352

STOCKHOLM 1

Postgiro 1399